

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA
 *** kelme festő és vegytisztító gyára ***
 Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

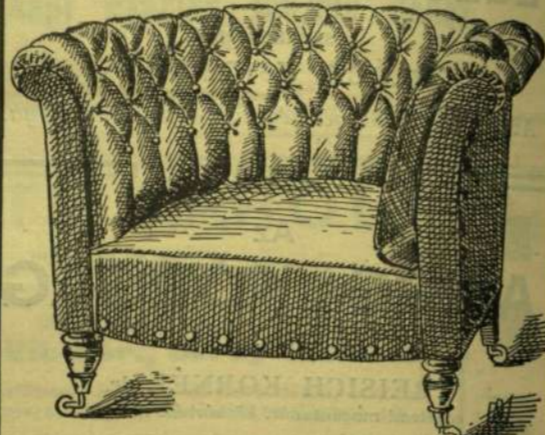
Kitüntetés: Páris, Bécs, Budapest, Szeged. — Alapított 1864. Telefon 63-36. Vidéki megbízások pontosan teljesítenek. Gyűjtőtelepek: Andrásy-út 50. szám. Lipót-körút 18. szám. Isabella-utca 66. szám. Rákóczi-út 78. szám. Üllői-út 30. szám. Váci-utca 51. szám.

SZÜRETTRE
 tüzijáték, lampion
 és zászlókat
 ajánl
Emmerling Adolf
 Budapest, gróf Károlyi-utca 26. sz.
 Árjegyzék bérmentve.

Földes Margit Crème
 LEGJOBB ARCZSZEPTŐ SZER
 Higiénikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszert gyöngékedők, vörsegyének és lábadosok számára. Zivárgógyógyító, ideg-12968 orsító és vérjavító szer. 3000-nél több orvosi vélemény. Kínáló íz. **J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.** Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

BŐRSZÉKIPAR
 KENDI ANTAL
 Budapest, IV. ker., Károly-utca 2. szám.

Angol bőrbutor készítése, fosztása és renoválása saját műhelyemben. — Ebédőszékek, irodafotelek valódi bőrrel, ülőbutor-állványok kárpitozása. Székáttalakitások.

Feltűnést keltenek **TITANIA** gőzmosógépek az előbbihez képest 1/3 idő alatt **a ruhát hófehérre.** Minden gépet próbára 55 koronától feljebb. Képviselek kerestettek. Bizonyítványok, prospektusok ingyen. 12607 **TITANIA**-művek, Wels 179 O.-Oesterr.

SERAIL-ARCZKENŐCS,
 Minden áralmas alkatrész nélkül!
 Minden áralmas alkatrész nélkül!
 az aretot tisztítja, fehéríti és báronyphává teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan. Epe-szappan kitűnő tolett szappannak a kenőcs használathoz. Serail-örvény nappali használatra. Serail-puder kiváló finom arcpor három színben, fehér rózsaszin és krém. Egy doboz ára 1 kor. Készíti **ROZSNYAY MATYÁS** gyógyszerész. Aradon, Szabadság-tér. 1294

Grammofontulajdonosok
 Lemeseiket legelőnyösebben változtathatják a Grammofontulajdonosok körében. Készítési telepeink Budapest, VII., Dohány-utca 30. Prospektusok és lemez-jegyzék ingyen. 40,000 új zene és ének-lemez. Magyar, töl, angol, német, orosz, lengyel, stb. Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók. Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

Ha őszül a haja
 ne használjon mást, mint a **„STELLA“-HAJVIZET,**
 mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. **ZOLTAN BELA** gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-ter, Sétány-utca sarkán. 12446

Uj zseb-messzelátó kompaszsal és tűkörrel
 fesszeukható, nagy messzelátással, egyúttal nagyítóüveg, gyújtóüveg és szem-tükör gyanánt használható, könnyelmesen zsebben hordható. Darabárát csak 1 L 20, 3 db K 4.— Ha nem tetszik, pénz vissza. — Székiútlás előzetesítés vagy utánvétel mellett. — Cs. és kir. udvari szállító **Konrad János** kivitteltáza Brük 1268. sz. (Csehország) Inglen és bérmentve küldöm kívánatra mindenkinék előjegyzékment 3000 képpel.

BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND ÖSSZES MŰVEI
 Közreboctátja **GYULAI PÁL**
 Most jelent meg a XII. kötet:
Forradalom után
 *
Még egy szó a forradalom után
 Ara füzve — — 5 kor. 40 fillér, vászonkötésben 7 « 80 «
 Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Jövedelmező **HOMOK — ARANY** Csekély befektetés.
 ha cemenntel lesz keverve és kézi vagy erő-üzemre berendezett gépeinkkel elismert elsőrendű betonfalazótégelők, cemenntéglőcserepek, fali és padlólapok, vályuk, csövek stb. gyártásra fel lesz dolgozva. A gyártás egyszerűségénél fogva mindenütt fizhető hol homok, kavics, vagy salak stb. áll rendelkezésre. Ajánljuk természetesen megtekinteni. Gépek különböző árakban. — 66. számú jegyzék ingyen. **Levelezés magyar nyelven.**
Leipzig Cementindustrie Dr. Gaspary & Co. Markranstädt bei Leipzig. 12771 Különlegességi gépgyár homok értékesítésére.

Akar-e szép lenni?
 Akkor ne használjon mást, mint a legjobbnak általában — elismert — **Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot,** a melytől rózsas, úde, selymes arcbort nyer, eltünteti a ráncokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb. **Nyaralásnál** nem nélkülözhetjük, mert vizet is megpuhítja. Kiváló háztartási torok-, szennyvíz-izadás és szájbűz ellen. A fogak fehérítése és épentartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mint univerzális háztartási gyermekápolás és háztartásban a legjobb lelkiismerettel ajánlható. **Egy doboz ára 30 és 75 fillér.** Rogátsy-féle borax-örém 1 K, borax-szappan 80 f., borax-puder 1 K 20 L, borax-fogkrém 50 fillér. **ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája,** Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 10. szám.

Vértes-féle Sósorszesz
 Minden házban szükséges.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

36. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)
 SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, SZEPTEMBER 6.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A Világkronika-val negyedévenként 80 fillérről több. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vitellj is csatolandó.

LÓCZY LAJOS.

GYAKORLATI szempontból legfontosabb tudományos intézeteink egyike, a földtani intézet új vezetőt kapott, igazgatójává a nyugalomba vonult Böckh János helyébe **Lóczy Lajos**, a budapesti egyetemen a földrajzi tanészek tanárát és a földrajzi intézet igazgatóját nevezte ki a király.
 A földtani intézetre, a mely a magyar föld geológiai viszonyainak felkutatásával és tudományos feldolgozásával folytonos becses és gyümölcsöző szolgáltatokat tesz földművelésünknek és iparunknak, bizonyára új fejlődés korszakának kezdetét jelenti ez a kinevezés, mert **Lóczy Lajos**, a hova eddig betette a lábát, mindenütt haladás, fejlődés s az eredmények gazdag sorozata jelölte meg a nyomát. De ép oly bizonyos, hogy távoztása érzékeny veszteség az egyetemre, melynek egyik legkitűnőbb tanára s tudományos hírneve révén büszkesége volt. Nagyon kevés egyetemi tanárunk van, a ki annyi sikerrel tudta volna teljesíteni tudományt művelő és tudományt terjesztő feladatát. A földrajzi tanészek, a mely előtte jóformán teljesen az iskolai földrajztanítás szükségleteinek körén belül maradt, **Lóczy** munkássága révén a legvirágzóbb tanszékek egyike lett, élénk és eredményes tudományos munka serkedt körülötte, tehetséges és buzgó fiatal erőket vonzott köréje **Lóczy** tudása és vonzó egyénisége, magának a vezérnek nagyszabású tudományos munkássága pedig követendő példát tűzött ki eléjük.

e zzel megalapította a nemzetközi tudományosságban nemcsak a maga, hanem a magyar geografia általánosan elismert tekintélyét.
 A geológiából is indult ki s miután Zürichben megszerezte a mérnöki oklevelet, a Nemzeti Múzeum ásvány és földtani osztályában dolgozott néhány évig. A múzeumi dolgozósból hirta maga mellé tudományos utitársnak gróf Széchenyi Béla nagyjelentőségű kelet-ázsiai utazására. A három évig tartó fásztó útnak elejétől végig ő volt a geográfusa és topográfusa s visszatérve megírta nagyszabású művét a kínai birodalomról, mely a tudományt nemcsak a nagy keleti birodalom képének hű és fontos megrajzolásával gazdagította, hanem jelentékeny s mindenfelé nagy fel-tűnést keltett új fölfedezésekről is adott számot. Khina ismeretének fejlődés-történetében **Lóczy**

neve mindenkor előkelő helyet fog elfoglalni. A gróf Széchenyi Béla utazásának tudományos eredményeit közlő nagy műben is ő írta az ő tudomány-ágát illető részeket s nagyrészen az ő kutatásainak eredményei teszik ezt az utazást a tudományra nézve nagy fontosságúvá.
 A keletázsiai utazás jó iskolának bizonyult számára, a midőn hazatérve Magyarország földrajzi viszonyainak kutatásában merült el. Hamarosan katedrát kapott, előbb a műegyetemen, mint rendkívüli tanár, majd 1889-ben, Hunfalvy János halála után az egyetemen, mint a földrajz rendes tanára. Nagy kutató és irodalmi munkásságot kezdett s vezetője lett a legnagyobb szabású magyar tudományos vállalkozások egyikének, a Balaton-bizottságnak. A bizottság feladatát, a Balaton és környéke minden tudományos szempontból való felkutatását nagy sikerrel végezte be s kutatásai eredményeképpen olyan óriási monographiai művet alkotott, a milyennel a legfejlettebb tudományos irodalmak sem dicsekedhetnek. E mellett a leglényegesebb pontokon módosította a tudós világnak a Balatonról alkotott képét és nem egy általános érvényű tanulásra vezetett a belföldi nagy tavak alakulását és természeti viszonyait illetőleg. A Balaton és vidéke körülben is sokat köszönhet **Lóczynak**, mint a magyar tenger legalaposabb ismerőjének és lelkes hívének, a ki népszerűsítése terén is sokat fáradozott.

Alighogy ezt a nagy feladatot elvégezte, már egy másikát, hasonlólt is kezdeményezett: az Alföld tudományos felkutatását. E munka csak nemrég kezdődött, most még csak előmunkálatai folynak, de eredményei bizonyára nem lesznek jelentéktelenebbek.
Lóczy tudományos hírneve e munkássága révén Európa legki-válóbb geológusai és geográfusai közé emelte; a nemzetközi földrajzi kongresszusokon mindig megkülönböztetett tiszteletben részesült s külföldi tudományos társulatok, intézetek egész sora nyilván-

nította iránta nagybecsülését; a berlini akadémia ezüstérmével, a párisi akadémia pedig a 3000 frankos Csihacsev-díjjal tüntette ki. Idehaza is nőttön nőtt tekintélye, a melyet fokozott szeretetreméltó egyéniségének varázsa is. Az ifjúság előtt a legnépszerűbb tanárok egyike volt, tanítványai, a kikkel gyakori tanulmányozó kirándulásai alkalmával a nálunk megszokottnál jóval melegebb személyes viszonyba lépett, mind a legnagyobb szeretet hangján beszélnek róla.

A földtani intézet élére bizonyára nem lehetett volna nálánál alkalmasabb egyéniséget találni s működésének nyomai bizonyára hamarosan meg fognak látszani úgy tudományos, mint gyakorlati téren.

KISÉRTETEK A KASTÉLYBAN.

Pompás az ág. Levendulás a párna...
A kastély csöndes, souper véget ért,
Végő akkorja elhangzott a bálnak,
Népe theázott és aludni tért.

A folyosókon itt ott végsőt libben
Egy fodros szoknya és picinyke láb,
És is kioltog vertyalángot itt benn,
A tűz lobog... Jerünk aludni hát.

Már elverő éjfél a lábas óra,
Hálószobáknak bolyhos szőnyegén
Elhalt a zaj, lágy csipkefüggöny ója
Alvók nyugalmát... Mért virrasztok én?...
Nagy, néma csönd ül kúnn a parki fákon,
S itt benn, felettem, sötét, néma bolt,
Az ablakon át — félalomba' látom —
A mint beküldi sugarát a hold.

Köröttem komor, ósdi butor árnyak,
És egy-egy ködfolt itt-ott a falon,
— Hol empire delnök büszke sorban állnak —
A csend él itt csak s éji nyugalom.

De csitt!... Miez?... Egy kárpit szárnya rebben,
Aztán egy szekrény kezd nyöszörgni, majd
Mindig halkabban, mindig érekebben
Láthatlan kórus pöngét régi dalt.

Komoly gavottok, kecses menüettek
Szűrődnek át a kulcslyukon, falon,
A kandalló láng is rithmusba' reszket,
S a szívem: rondót verő czimbalom.

A szobám ténészteremmé tágul,
Már alig látom az ablakot, falat,
A rég meghaltak arczkép-csarnokából
Mi rám tekint: — csupa élő alak...

Mosolyg a szájuk, mint piros cseresznye,
Bolygó tüzekként égnek a szemek,
Majd picai lábak lépnek a keretre,
Csipkék libegnek, — fodrok lengenek.

És tánczra perdül sorra valamennyi,
A csipke surran, suhog a brokát,
Mint bárányfelhőket, látom lebegni
A fodrokat s a sok formás bokát...

Való e danse macabre, vagy csak álom?...
Azt nem tudom, de bús mondatlanul,
Könny reszket rajta, míg pillám lezárom
S zokog, zokog a violon d'amour...

(Válaszút.) Kópetzi Boöz D. Albert.

A HÍDON.

Hol az ördög fekete paripája
Tüzet prűskölve bőszen átrobog,
A sinek sora mellett örül állva,
Remegnek a karsú vas-oszlopok.

Két vas-pillér fölött összebörülve
A keskeny, szűk aczélgerenda-váz,
Mint óriás íjj ajzott büszke húrja,
Mint vihar íngat, ám hiába ráz.

A vashíd éles ívet fr az égre,
Hol vérbefúlva haldokol a nap.
Pirosra válik a menny tiszta kékje
S a földre lila párák omlanak.

A távoli mezőkről fáradoztan
Most tér meg annyi deli lány, legény.
A földtöréstől kérges sok marokban
Ásón, kapán meg-megosillan a fény.

Válluk erős s a verejték aláfut
Homlokukról. Már hűny az alkony-ég.
S arany-bíbor véreceptet szörva rájuk,
Fejük a nap bucsutüzeiben ég.

Úgy mennek ők ott fönt a hídön át
— Míg nyárfalomb közt esti szél susog —
Dalolva s fejük körül glóriával,
Mint megannyi megváltó Krisztusok.

Haraszthy Lajos.

ARGYELÁN VASLÁNYA.

Elbeszélés.

Irta Zsoldos László.

Argyelánnak, a gazdag oláhnak, volt vagy háromszázézer forintja, meg három leánya. Megannyi szemrevaló hajadon; s e külső tulajdonságuknál fogva talán akkor is főként alá kerültek volna, ha nem lett volna annyi hozományuk. Így azonban, mivel megvolt a szép vagyon, az Argyelán-lányok pártában maradtak. Már a legkisebb is betöltötte a huszadik évét, — a legidősebbik meg éppen a huszhatodikát taposta, — s a három nőtestvér a házasság bálján még mindig azoképp árultak a petrezselmet, mint a hogy egy híján tíz tavasz előtt Flóra — a legidősebb megkezdte.

Tizenhetedik éve mosolygott az erdélyi nap a szép Argyelán Flóra, a mikor az özvegy oláh tőkepenzes házában bekopogtatott az első kérő. Égő, fekete szemű gyerek volt, foglalkozására nézve kezdő ügyvéd; abból a kitáncolt, ravasz, szívós fajtából, a melyik már annyi népboldogító agitátort termelt a földhözragadt, jóra való, csöndes hazai oláhságnak.

— No, — lépett az ifjú prókator elé Argyelán, a mikor az fekete szalonkabátjában benyitott a tágas ebédőbe, — mi jót hoztál, öcsém?

A vendég szerény titokzatossággal mosolygott.

— Vinni szeretnék, bátyám. Flórát szeretném feleségül vinni.

A vén fukar — mert hajmeresztően fukar volt az öreg, — az ügyvédre meresztette a szemét.

— Mit beszélsz, öcsém? Flórát? Feleségül? Zsebre vágta a kezét és izgatottan lépett egy-kettőt a szobában. Azután mogorva tekintettel így szólt:

— Úlj le, öcsém és várj egy kicsit, a míg megkérdezem a lányomat.

— És odatolva a vendég elé egy ósdi farkasszéket, ő maga kifordult a szobából.

Mocsiu — ez volt a neve a kérőnek, — nyugodtan üldögélt a vastag tölgyfaasztal mellett.

— Ha csak a lányodat kérde, — gondolta magában, — akkor nyeregben vagyunk.

S a jól számító emberek nyugodt önbizalmával festette maga elé a szép Flórának, meg ép olyan szép hozományának a képét.

— Argyelán pedig kimentvén, Flórának, a ki a konyhában forgóldott a tűzhely körül (a másik két lány meg iskolába járt Kolozsvárról), dehogy is szólt volna a kérőről. Csak annyit mondott neki, kiteintvén a konyhába, hogy:

— Vigyázz, Flórikám, oda ne égjen a rántás! Ezzel besietett a maga szobájába, a hol két élesre töltött puská és három szanaszét heverő, töltött, régi pisztoly közt ott gugszolt a sarokban a cserépkályha mellett egy pántos vasládika. Ebben őrizte Argyelán a készpénzét, meg az értékpapirjait.

Megállott a vasláda előtt és szeretettel, aggodva, szinte ijedten nézett reá. Aztán leguggolt hozzá és görcsös újait begöbörítve, mutatójának a bütykével megkopogtatta a pénzesláda vas falazatát.

— Kipi-kop, — hangzott a vén fukar újja bütykének koppanása a ládikán. És ugyan-

akkor epésen, tompán, csaknem kísértetiesen hallatszott Argyelán szava is, a mint a ládához szólott:

— Lányom, férjhez kérnek! Aztán rá rögtön újra hangzott a vasládán a kopogás:

— Kipi-kop... S ezzel egyidejűleg a zsuogori hangja: — Lányom, férjhez kérnek!

Most Argyelán, úgy, a hogy a láda előtt guggolt, várt, mintha hallgatódzott volna, mit felel a pénzesláda a különös hírré. Egy perc szünet múltán még egyszer megkopogtatta mutatójával a kincses bűtdorabot:

— Kipi-kop... Lányom, odaadjalak-e? Szeles, rücskös arczán kaján mosolylyal meg a fülét — azt az elálló vastag fülét — is oda-tolta a vasládához, mintha csak kéjelegni akarna abban, hogy a láda, ime, nem felel semmit. A ládának ime, nincs hajlandósága a férjhezmenésre! A láda, az ő drága, hozományos vaslánya, ime, nem kívánkozik el erről jó helyről, a sarokból!

Argyelán föltápázkodott.

— No hát — dünyögte elégtelen (mintha bizony elejétől fogva nem ezt gondolta volna) — nem is vándorolsz te a Mocsiu prókator irodájába, lányom!

Mint a ki valami fáradságos és hasznos munkát végzett, nagyot nyújtózkodott és lassú, biztos lépéssel megindult az ebédő felé.

Ott a cipőnyikorgásra ijedten suhogott meg egy házi kék viganó, ki a konyha felé. De már későn volt. Az ebédőbe nyíló ajtó kitárult s a küszöbön kipöfeszített mellet állott Argyelán. Haragosan emelte föl a kezét abba az irányba, a melyben a megrebbent kék viganó rejtegett ijedtében egyik ránczát a másik mögé:

— Mi dolgod van itt, Flóra? Odaég a rántás!

— És mikor a szerelmes leányzó pironkodva somfordált vissza a konyhába, a vén zsuogori odalépett az ügyvédhez és vaskos tenyerét nyájasan tette a vállára:

— Kedves öcsém, beszéltem a lányommal... — De hisz' Flórika itt volt! — szólt közbe hirtelen amaz.

Argyelán egész gúnynyal nevetett:

— Hja, kedves öcsém, nem a hús- meg vérlányommal beszéltem én, mert annak a szavától ugyan a falnak mehetnék, hanem — és tagbaszakadt alakjából itt szinte felélesen domborodott elő a Harpagon, — hanem a vaslányommal beszéltem, kedves öcsém! És nagyon sajnálom, de a vaslányom nem akar a te Wertheim-szekrényed lenni!

A kikoszorózott kérő hebegett valamit, azután nehéz szívvél és lelógó orral kullogott el az átkozott házból.

— Hát hiszen meg is rozsdásodik a vaslányod, ha mindig zár alatt tartod!

Éttől fogva meg vagy három kérő jött Flóráért, de Argyelán valamennyiükkel azonos mód bánt el, mint az elsővel. Bement a fegyveres szobájába, a pántos vasládikához, amelle leguggolt és megkopogtatta a görcsös mutatójája bütykével:

— Kipi-kop... Lányom, férjhez kérnek!

— Kipi-kop... Odaadjalak-e, lányom? A láda természetesen sohasem felelt semmit és Argyelán mindannyiszor kaján gyönyörűséggel tápázkodott föl a becses jószág mellől:

— Nem felel a vasláda! Nem hagy itt engem az én szerelmes lányom!

— Férjhez kérnek, lányom? Odaadjalak-e, lányom?

— És mindannyiszor ekkép adta ki az új kérők újját:

— Nem lehet, barátom. Nem akar férjhez menni a vaslány.

Így suhant el kilencez esztendő, a fukar oláhra nézvést az aranyak csengésének vad gyönyörűsége között, a lányok szempontjából pedig egyre szomorúbb magányosságban.

Ime, már Anicza, a legifjabb leány is elérte a huszadik évét és a vasláda miatt eddig senki még csak meg sem merete kérni szegénykét.

Amde csupán eddig. Mert ekkor történt, hogy egy fiatal örmény kereskedő telepedett meg a városban és éppen Argyelánék átellenében bérelt lakást. Az örmény szép szál legény volt, Anicza gyönyörű, viruló hajadon, az alakok pedig igen épen hogy farkasszemű néztek egymással, hát igen természetes dolog, hogy a két fiatal lélek között hamarosan létrejött az a titokzatos kapcsolat, a melynek szerelem a neve.

Hajágó — így hívták az örményt, — idejekorán kipuhaltot mindent, a mi csak Argyelán házatájékára tartozott. Tudta, hogy ha feleségül kéri a leányt, a vén bolond oláhja nem Aniczát fogja megkérdezni, hanem a «vaslány»-t, hogy férjhez adja-e? A vaslány pedig, bizonyos volt benne, senkihez nem megy férjhez. Igaz, hogy Anicza olyan szép volt, hogy még megszöktetni is érdemes lett volna, de mit ér a gazdag ember lánya, — okoskodott az örményben a kereskedő szellem, — ha kitagadja az apja? A vaslány nélkül — gondolta — nem sokat lendít az ő dolgán ez a szép, eleven leány. Ha tehát igazán boldogulni akar, a vaslányval együtt kell Aniczát megkaparintani.

Hajágó uram nem azért volt örmény, hogy ki ne tudta volna eszelni a módját, mint lehessen elérni a nehéz célt. Összebeszélt Aniczával, és azután egy borongó nap délelőttjén ő is bekopogtatott Argyelánhoz.

— Mi jót hoztál, öcsém? — kérdezte már eleve csufondáros hangon a vén fukar, meg-szimatolván, hogy mi járatban jöhet hozzá a fiatal örmény.

— Vinni szeretnék, — felelte gyanus szerénységgel Hajágó — Aniczát szeretném feleségül vinni.

— Az öreg — őh a gonosz, vén csontja! — mosolygott.

— Aniczát kéred feleségül, öcsém? Aniczát? No hát akkorj ülj le és várd meg, a míg megkérdezem a lányomat a dolog felől!

Ezzel székelt tott elejbe, ő maga pedig kifordult az ebédőlől és ment egyenesen a fegyveres szobába a vasládához.

Odalépett a sarokba, s leguggolván a ládika mellé, begöbörítette az újját és előrehajolt. Aztán a bütykös mutatójával megkopogtatta a ládát:

— Kipi-kop... Lányom, férjhez kérnek! Elégülten mosolygott:

— Hm, nem hagy el engem az én vaslányom.

Ebben a pillanatban a láda fojtott, nyomott, kísérteties hangon megszólalt:

— Argyelán, Argyelán Tógyer, férjhez akarok menni.

A vén zsuogori a térdére esett. Kezével rémülten fogódzott a ládába.

— Mi... mi ez?!

— Argyelán, — hallatszott újra, mintha a láda fenekéről jönne, tompán a szózat, — Argyelán Tógyer, férjhez akarok menni. Adj férj...

— Üristen! — hördült fel a vén oláh és a milyen hatalmas szál ember volt, akkora erővel kapta fel a földről a nehéz vasládát.

— Adj férjhez a becsületes örményhez, — hangzott tovább, mintha mi sem történt volna, a kísérteti szózat.

Argyelán, fölkapván a ládát, izmos karjával magasra emelte a feje föl.

HÁLÓSZÁRÍTÁS EGY HALÁSZTANYÁN

TUDOMÁNYOS HALÁSZAT A QUARNERÓN.

ajtaja s a felagatott régi ruhák mögül ijedt ábrázattal kilépett belőle Anicza. Kezében fonográf volt.

Argyelán, a ki eszméletlenül terült el a földön, erről már nem tudott semmit. Sok dörzsölésbe, meg patikaszerbe is került, a míg végre magnehezen magához tudták téríteni. De most már nem a régi vas-Argyelán volt többé. Hanem megtört és roskatag. Mintha csak a sirjából lépett volna vissza a földre.

— És első kívánsága, a mint szóhoz tudott jutni, az volt, hogy a vasládát, az ő — mint reszkető hangon mondott, — hűtelen vaslányát, tüstént vigyék ki a szobájából. Ne csak a szobájából, az egész házból! Ő ugyan nem marad egy földel alatt azzal az ördöngössel.

— Vigye, — rebegte fogvaczogva, — vigye magával Anicza az... az ura házához...

... A furfangos Anicza tehát férjhez ment a ravasz örményhez.

— És mivel a cselről azután sem szóltak a vén oláhnak, nem lévén többé útban a házánál a szivtelen vasláda, Aniczának két idősebb nővére is, megkérsve bár, de mégis eléggé hamarosan főkéntő alá került.

S mikor már mind a hárman férjnél voltak és az asszonyok maguk között kipattanották a csodatevő fonográf tükát, hálából, szentkép helyett, életük fogyáig ott állt mind-egyiküknek a szobájában, az imádságos könyvük mellett egy-egy fonográf. Ne mondhasa senki, hogy hálátlanok voltak az Argyelán-lányok.

TUDOMÁNYOS HALÁSZAT A QUARNERÓN.

Ha lemegyünk a tengerpartra és nézzük a véghetetlen nagy vizet, önkénytelenül azt kérdezzük, ugyan milyen a világ, milyen az élet oda lenn a vizek mélyében? Mert a mit az iskolákban a könyvekből és egy-egy preparatum szemléltetéséből tanulunk, az nagyon is halvány fogalmat nyújt a tenger csodás világáról. Látni kell azt ott a helyszínen, kimenni a tengerre és végignézni azokat az érdekes műveleteket, melyeket Gardády Viktor tanár, a fumei tengeri biológiai állomás megteremtője és vezetője végez a tengerészeti hatóság kis «Klotild» gőzösen egy-egy tudományos halászat alkalmával.

Úgy tűnik föl ilyenkor a kis gőzös, mintha valami világszerte útra készült volna. A földélt tele van mindenféle hálólával, a tengerkutatás számtalan eszközeivel: mélységmérőkkel, termométerekkel, sűrűségmérővel, vízmerítő-ekkel, üvegedényekkel, konzerváló folyadékokkal s még egy csomó egyéb furcsa szerszámmal. Ha aztán az elvelet hálóit, mely végig suhant a tengerfenéken, magával ragadva mindazokat

az élőlényeket, a melyek vontatás közben útjába vetődtek — felhúzzák az emberek, és kiürítik tartalmát a fedélzetre, az szinte hemzseggel a sok élő teremtménytől. — Ott nyúzsog a sok hal, rák, csiga, polip, szépiá, aktínia, csillag és különféle tuskébőri tarka össze-visszaságban. De csakhamar előkerülnek az üvegedények és hozzálatnak a gyűjtéshez. Vannak olyanok, a melyeket élve kell berakni a tengervízzel telt nagy üvegtartókba, az állatok javarészt azonban mindjárt a hajó fedélzetén konzerválják, különféle konzerváló folyadékkal telt üvegvázákba rakosgatják, hogy aztán a biológiai állomás aquariumába és a múzeumokba kerüljenek.

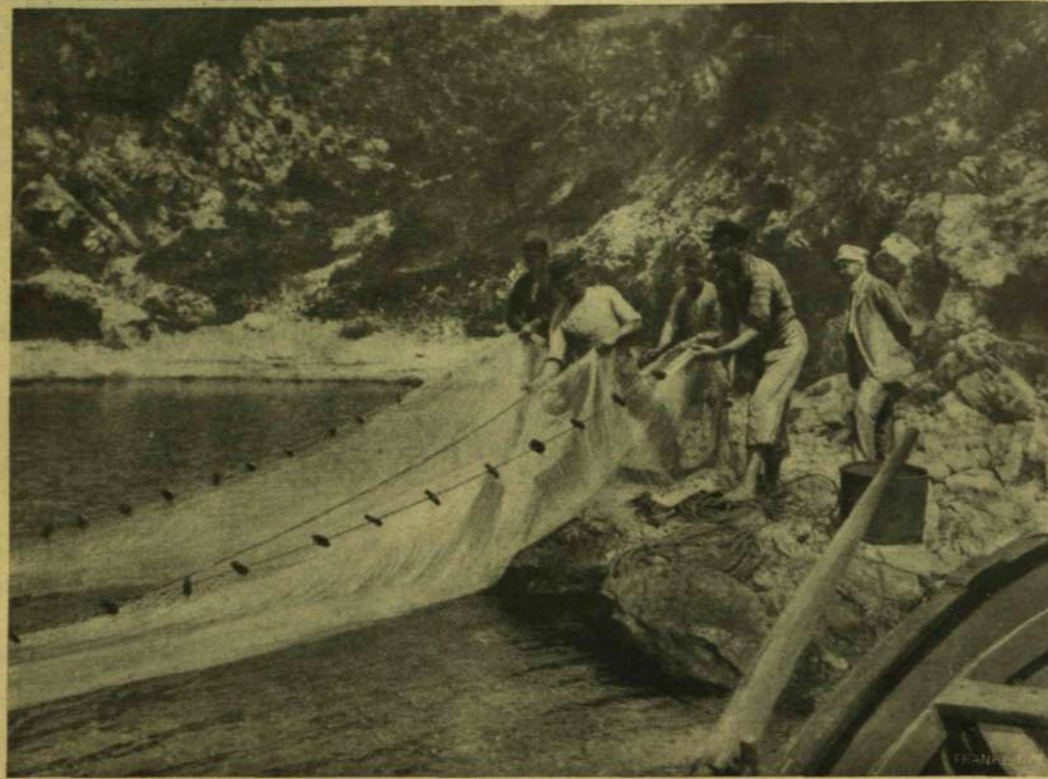
Ezt a biológiai állomást néhány évvel ezelőtt létesítette kereskedelmi kormányunk, hogy tengerünk állatvilágát alaposan megismerjük, a mi tengeri halászatunkra is üdvös és hasznos. Sőt a jelenlegi kormány — felismervén a tengeri biológiának a halászat szolgálatában való fontosságát, — azzal az eszmével foglalkozik, hogy az intézetet, mely most a tengerészeti hatóság épületében van, legközelebb kibővíti és megfelelő új épületbe helyezi át.

HOGYAN ÉPÜLT A NEMZETI SZÍNHÁZ.

Most, mikor a Nemzeti Színház régi épületének napjai meg vannak számlálva, nem lesz érdektelen, ha egyet-mást elmondunk — egykorú hiteles adatok alapján — arról, hogy hetven évvel ezelőtt hogyan építették Pesten színházat s nevezetesen: hogyan építették a Nemzeti Színházat.

Az építő technika fejletlensége s főképen az anyagi eszközök elégtelensége tömérdek akadályt gördített a Nemzeti Színház építései elé is. És valóban csüggedést nem ismerő kitarásra, soha meg nem csökkenő energiára volt szükségük ama lelkes férfiaknak, a kik a nemzet e fontos kulturális ügyét végre mégis diadalra segítették.

Az építés megkezdését hátráltató nehézségekről eleven képet fest Földváry Gábor, Pest vármegye alispánja, a ki később az egész építkezést vezette, abban a jelentésében, melyet 1839 augusztus 30-án a tekintetes Karok és Rendek elé. «Félszázados forró óhajtaása volt a nemzetnek, — írja Földváry — hogy Pesten, mint az ország közepettén, egy nemzeti színház létre hoztassék, melyet a nyelv előmenetelésítésében a nemzetiségnek mintegy kiegészítő részét, mindig sokkal nagyobb, sokkal mélyebb jelentőségű ügynek tartott, mint az más nemzeteknél, hol a színház talán inkább csak, és néhol egyedül mulatságnak helye, mert tudta azt, hogy nemzeti öltözet, szokások és nyelv közt ez utolsónak

A HÁLÓ KIHUZÁSA.

enyésztével megszűnik a nemzet is nemzet lenni. — Tudván pedig azt, hogy célt az ahhoz vezető módok s eszközök nélkül nem lehet elérni, voltak vármegyék, voltak egyesek, kik e végre kisebb-nagyobb, de mégsem elégséges summákat ajánlottak, sőt küldöttek által a tekintetes Karok és Rendek kezébe, melyeket a tekintetes Rendek adakozása még nagyobbra emelt. Mindent elkövettek a tek. Karok és Rendek, hogy a többi tek. vármegyék maguk kívánságaival is összeolvadt óhajlásának eleget tegyenek, vettek e hatvani utczában egy szép telket. Azonban mivel annak árát a

a szini pénztár csak részenként fizethette, és a hátralévő árnak kamatait Jüttner és Derónak, kiktől a telek vétetett, később pedig ezeknek tartozásait a ns. vármegye által vállalván az ország cassájának; valamint a a telektől járó adót sz. kir. Pest városának fizetni kellett, tanácsosabbnak tartatott az igen keveset, vagy éppen semmit nem jövedelmező telket, nehogy az maga-magát megemészsze, eladni; mert kivén, hogy Unger Antal azon teleknek egy esztendei használsáért 200 fl., nemkülönben valamely Comes nevű francia ezen magasabb czélra szánt

telken felüti deszka bódéjában komédiázhatásért 80 frt. fizetett, majd semmit sem hozott be.»

A pesti magyar nemzeti színház első telkén így hát csak bizonyos monsieur Comes komédiázhatott deszkabódéjában évi 80 pengő forintokért! A telek eladásával kátyuba jutott egy időre a színház-építés ügye. Az adakozók elkedvetlenedve visszakövetelték pénzüket, hogy az országban létező más színházak és játszó társaságok felsegítésére fordítsák. A tekintetes Karok és Rendek azonban, bízva az eljövendő szebb időkben, nem tettek eleget a vármegyék követeléseinek, hanem az összegyűlt pénzeket a «szini pénztár»-ban gyümölcöztették.

A remélt szebb idő csakugyan el is következett az 1832—36-ik esztendei országgyűlés folyamán, mikor Gyaraki Grassalkovits Antal herceg a régi török temető helyén, a Hatvani kapun kívül volt üres telkét a színház — építés czéljaira bocsátotta. Noha még ekkor is emelkedtek ellenkező hangok, mert némelyek s köztük gróf Széchenyi István is, a helyet alkalmatlannak tartván, mindenáron a Dunaparton szerették volna felépíteni a színházat. A tekintetes Karok és Rendek azonban «azon aggodalomban, nehogy a kínálózó alkalmat, valaha magukat vádolhatván, eleresszék; ne-hogy a nemzetiség kiegészítő részét tevő intézet felállításában, mi eránt maguk ellen már előbb nem érdemelt vádak is hallottak, legkevesebbé is késsenek, — annak építését elhatározták.» Az első döntő lépést tehát megtették. Mindemellett is — panaszkodik Földváry — nem épen sebesen ment az építés. Motsy László «a nemes vármegye rendszerinti földmérője» fölmérte a telek kiterjedését s a tervrajzot átadták egy «arra alkalmasnak vélt» építő mesternek (a nevét nem mondja meg Földváry), hogy a színházépület plánumait elkészítse. A jeles férfiú azonban egy álló esztendeig hiába törte fejét az elkészítendő terveken, végre is «tisztán kellett tőle visszahozni a telek kiterjedéséről átadott rajzot.» Ekkor Czitterbart Máttyás építőmestert bízták

A FENÉKJÁRÓ HÁLÓ ELVETÉSE.

TUDOMÁNYOS HALÁSZAT A QUARNERÓN. — Jolly Gyula Elvétel.

meg a tervek elkészítésével, a kivel 1835 szeptember 26-án meg is kötötték a szerződést és Földváry Gábor felügyelete alatt hozzáfogtak az építkezéshez, mely többszöri megszakítással 1837-ig tartott.

Nagyon érdekes és jellemző az akkori építési viszonyokra, a mit erre vonatkozólag ír Földváry. Ezer és ezer akadályok között épült a színház «mesteremberekbeli vesződségek közt, melyeket itt mind előszámlálni alig lehetne, mert még most is alig tudok velük tisztába jönni, annyira: hogy a ki színházat nem épített, tanácsolni lehetne, hogy ne is építsen, a ki épített, ha alkalmá lenne is, többé úgy sem építene... Azt gondolná valaki, hogy felépítettén a falak, tető alá jöven az épület; ács, asztalos, üveges, lakatos a páholyokat, székeket, karzatokat, ajtókat elkészítvén, készen áll a színház; mikor még a diszitmények, ruhatár, gépek, butorozások s egyéb mindenfélék a legnagyobbtól a legkisebbig, melyekről, a ki azt nem látja, képzelete sincs, de a melyek közül számtalan dolgok még a néző szeme előtt is rejtve vagnak, még egyszer annyiba, vagy talán még többbe is kerülnek, mint maga az épület.»

Érdekesnek tartjuk itt bemutatni ama jelentékenyebb kézműveseket, a kik a színház-építés munkájában részt vettek s a kikkel a lelkes Földvárynak annyi vesződsége volt, feltüntetve egyszersmind azt az összeget is, a melyet végzett munkájokért kaptak.

Az építőmester Czitterbart Máttyás szerződése 50,000 forintról szolt s az alkún felül teljesített munkálataival együtt kapott összesen 66,885 forint 57 krajczárt. Az ácsmunkákat Kasselik ácsmester végezte 32,966 forint 45 krajczárral. Zoffesák asztalosmester számlája 32,557 forintra rügött, Schutz Ferdinánd «gépegy készítője» 3500 forint, Nefe Hermán dekoratív-festő kapott 12,800 forintot, Nijmauer András festő 3636 forintot, Szegner György kárpitos 2833 forintot, Kostyál Ádám magyar szabó «az általa készített csinos ruhatárért» 3034 forintot, Renner Károly lakatos

A PLANKTON-HÁLÓ KIHUZÁSA.

12,384 forintot, Umbach Keresztély cserepező 2911 forint 45 krajczárt, Dittman képfaragó 1910 forintot (az udvari páholy felett levő országczímerért 20 forintot), Flegel János aranyozó 1649 forintot, Magyar Mihály ajtó- és ablakfestő (s az egyetlen magyar nevű mesterember) 2133 forint 7½ krajczárt.

Érdekes, hogy «mivel a színháznál okvetetlen szükségesek voltak a vízi puszkák» — a takarékos Földváry Gábor az épen akkor Pest vármegye által kisélejtett két darab

«vízi puszkát» vette át a színház számára 230 forint «betsü árban». Egy dob 30 forintba s egy «mennydörgő masina» 136 forintba került. Nem érdektelen a kisebb kiadások között a következő tétel: «Hemének, ki Béeshől hivatott a légszeszvilágítás felállítására, de nem értett hozzá, uti költség 250 forint» (A tudatlan német tehát jó borsosan utazott a színház költségén.) Az utcai vasrostélyzathoz kívántató öntött vasakat gróf Andrássy György ajándékozta.

HALÁSZTANYA EGY KIS TENGERTARTI ÖBÖLLEN.

TUDOMÁNYOS HALÁSZAT A QUARNERÓN. — Jolly Gyula Elvétel.

A KIHÁLÁSZOTT ANYAG MEGVIZSGÁLÁSA.

TUDOMÁNYOS HALÁSZAT A QUARNERÓN.

1837 augusztus 22-ikén, tehát éppen hetvenegy évvel ezelőtt végre megnyithatták a színházat, melynek akkor kitarult kapui most végleg bezárultak. L. G.

KONSTANTINÁPOLYI ÉLET A KÖZELMÚLTBAN.

Egy úri hölgytől, a ki hosszabb időig lakott Konstantinápolyban, kapjuk a következő szíves sorokat.

Most, hogy Törökországban átalakulóban van minden, s véget ér a folytonos kémkedés, mely rá nehezedett az egész társadalomra: alkalmasint Konstantinápolyi élete is gyökeresen meg fog változni. Ezért nem lesz talán érdektelen, ha elmondok egyetmást ottani időzésemről, különösen pedig a török nőkről.

Felelevenitem a figyelmes olvasó előtt mindenedek előtt Nigâr Hanum alakját, a török költőnőét, kiről egyizben már megemlékezett a Vasárnapi Ujság. Egyike ő a legbájosabb és legműveltebb nőknek a konstantinápolyi társadalomban. Édes atyja Farkas honvédszázados volt 48-ban, a kit a sors Törökországba vitt s ott Ozmán pasa lett belőle. Neje szép mohamedán leány volt s e házasságból született egy leány, kinek rendkívüli szépsége már 11 éves korában, mikor még fátályozatlan járnak, feltűnt a gazdag és előkelő állású Nigâr Beynek, aki rögtön feleségül is kérte. Házasságuk boldogtalan volt, az asszony elvált férjétől, megtartva három fiú gyermekét. — Egy előkelő török pasa házában találkoztam vele először s mindjárt kölcsönös sympáthiára találtunk s meghívott vendégszerető házába. Igazi kíváncsiság és érdeklődéssel megkérdeztem, hogy pár nap múlva perai lakásomból kocsin hajtattam Nisántás városrészbe. Mig Perában jár az ember, fel sem tűnik, eltekintve a sok kutyát, hogy nem Európa nyugati városaiban van, de már Taximon keresztül látjuk a keletet, fallal bekerített házak, rásos ablakok, titokzatos csend, egy-egy jól beburkolt nő, ki ha Perába ér, főleg ha fiatal és szép, a fátályát igyekszik valami ürügy alatt fellebenteni. Itt és Nisántásban laknak az előkelő törökök családjai. A kapun levő kalapácsütésre nyílik meg az örökösön csukott kapu s rendszeren két egész külön feljárata van az igazi török úri háznak a férfiak meg nők részére elkülönözve. Megérkezem Nigâr Hanum szép háromemeletes háza elé, a kalapácsütésre felvezetnek európai stílusú szalonjába s teljes nagyvilági routinnal fogad a háziasszony. Kintöndön beszél francziául, bevezet dolgozószobájába, a hol európai lapokat talál, melyek elismeréssel írják róla, ugyszintén egy amerikai lap is. Több kötetnyi költeménye van, melyek elsőrangú török költőnévé teszik,

s a szultántól érdemrendet is kapott. E látogatásom ép egy áprilisi péntekre esett, így felhasználjuk e jó napot és kikocsikázunk az Európai édes vizekhez, hol egész korzó kocsi-sort találunk. Ez éppen csak április négy péntekjén élvezhető Konstantinápolyban. Ilyen szép képet azonban nem nyújt sem a pesti Stefánia-út, sem a bécsi Práter kocsiszáz. Szébbnél szebb fogatok jönnek egymásután, megjelennek az előkelő török hölgyek is természetesen női kísérettel, míg férfiak külön kucsiroztak; megjelennek a szultán fiai is gyönyörű fogatokban, ezek szép aranyhajú fiatal emberek. Természetesen a sok köszöngetés elmarad, ha a kocsitörzést megtörténik is; mert úgy mondta nekem egy fiatal török bey, hogy az udvariasságot éppen ellenkezőleg kell nyilvánítani az európai meg török nővel szemben, amannak köszönők szépen, ha közelbe jövök, míg emennél sarkon perdülök és elfordulok, ha szembe jő vélem, akkor tiszteltem őt igazán.

Megkérdeztem a társnőmet, hogy nem mehetné-e el egyszer látogatást tenni az Yldiz kiosk fenéges asszonyaihoz a szultán háremébe? «Nem bizony», felelt, szívesen fogadnának ugyan, de hát furcsa ott a szokás. A mint beérünk, elviszik felöltőinket és kalapjainkat és a míg ők reánk nem unnak, addig nem hozzák azokat nekünk vissza, kért pedig nem szabad. Hát ha nagyon is jól mulatnának velünk, hétszámra is ott tarthatnának bennünket, ez pedig nem lenne kedélyes dolog. Midőn elbucuszam tőle, megígérte, hogy egy zeneestélyre is meg fog hívni legközelebb és én megkértem, hogy egy idegen énekest is hozhassak magammal, mert ő annyira emancipált hölgy, hogy még férfivendéget is elfogad, de csakis a művészi világ s az idegenek köréből. Ez persze azután oly kitüntetés, mit az illetőnek nagy köszönettel kell fogadnia. Az én énekesem nagy türelmetlenül várta az ígért estélyt, hogy lásson ő is közelről egy török úri nőt. Hogy ő mit várt látni, nem tudom, de meglepetés nagy volt. Már vagy félóráig voltunk a szalonban, hol szűkebb körű úri társaság volt jelen. Látom, hogy az énekes élénken beszélget vagy egy negyed órát a háziasszonnyal, ki szép estélyi toillet-jében valami kis diplomatának nézett ki. Aztán jön felém az emberem és kérdi: «Hát Nigâr Hanum mikor fog megjelenni?», «Hiszen most kelt fel mellőle!» «Hihetetlen!»

Ő azt várta bizonytal, hogy majd valami lefátályozott hölgyet fog egy sarokban találni! Más ízben egy pasáné elvitt magával bemutatni a volt török nagyvezér özvegyéhez. Gyönyörű palotában lakik, óriási terméken át vezetnek a szalonba. Ez teljesen török stílusú, nagy karosszékek, alacsony pamlagok és párnák a finom szőnyegeken. Ott ült a fenéges asszony — mert ez a czíme — egy baldachinos pamlagon, két oldalára helyezett el bennünket, örömeink adott kifejezést látogatásunk fölött — persze csak a török nyelvet bírja és tolmácsolták beszélgetésünket. Egyszerre háromszor tapsol, egy csomó asszonyi szolgál jelenik meg az ajtó mellett, azt várom, hogy talán valami török balletet fognak táncolni. Nem úgy van, az egyik a fenéges asszonyhoz közeledik, letérdel előtte, fel emeli a szoknyáját és jól megfrottirozza kinyújtott lábát. Azt mondják, rheumás! Na, ez aztán már különleges formája a vendéglátásnak!

Aztán jártam Stambulban egy híres török varázsváros házában is, csak úgy csődül a sok beteg ember hozzá, kikről ő csak úgy leimádkozza a betegséget s erősen állítja, hogy a legtöbb sikert ő éri el. Meg is hívott egy intim vacsorára, a tálat az asztal közepére tették, tányérjaink is voltak, de csak a két ujjunkkal s legfeljebb egy fapálcikával kellett az ételhez nyulni. Az étel szaga meg az égő mécseséhez hasonlított s nem mondhatom, hogy izlett, de volt kutyta a szobában, a melynek odaadtam a fölös falatokat. Mindmennyi házában a Szultánról mit sem hallottam beszélni s ha én egy-két kérdést tettem, kiváló tisztelettel és áhitattal szóltak róla. De a mikor bucuzni mentem tőlük, legtöbbnyire elérzékenyültek és sajnálattal jelentették ki, hogy mily szívesen kisérnének ki a hajóhoz, de hát nekik ez az élvezet is meg van tiltva. Az európaival való érintkezést nem jó szívvel nézik, az utazás külföldre meg már éppen csak ritkán s kiváló esetekben engedtetik meg, sokaknak sohasem. Képelem, az alkotmány és szabadság elérése mily örömmel telíti meg szíveiket. B. A.

A BŰVÖS ERSZÉNY.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta KRÚDY GYULA.

A míg ezt a történetet előadta Viczkyné, az arcán csodálatos változás történt. A szeme szinte megvilágosodott, a mint a távolbátók megmerevedett tekintetével, átszellemült arccal állott a szoba közepén. Különös lelki tulajdonságokat lehetett sejtetni ebben az asszonyban, a ki most tragikus mozdulattal esett vissza székére.

— Ezt az egy hibát követtem el hosszú életemben... És ezért az egy hibáért vagyunk mi szerencsétlenek. Ezt nem lehet kipótolni többé. A szegény Soltész Sándor azóta odakünn fekszik a temetőben.

Viczky nagy figyelemmel hallgatta az asszony előadását. Valami különös kép formálódott ki lelki szemei előtt. A mikor a Fátály-kisasszonyokk esténként a régi német képes-újságokat nézegette, látott egy szimbolikus képet a francia forradalom előtti korról. Vad kankánt lejtének ördögű párok, míg a pin-czében petárdákat raknak le sötét alakok. A puskaporos hordókat most egyszerre e vidám ház alatt vélte látni és im itt járja vég táncát az aranyzóke asszony barna leányával...

— Hol van az a leány? — kiáltott fel hirtelen Viczkyné és nyugtalanokodva állott fel. — Azt hiszem, a kertben lesz. Jerünk, Viczky, keressük meg. És ne csinálj olyan szomorú arcot. Nem muszáj ám azt az eljegyzést komolyan venni.

Vidám kacagással kapaszkodott a Gábor karjába és fúrta mazaruka-lépésekben vitte a szobákban keresztül.

V.

Az asszonyt az ördög találta ki.

Estefelé egy sárgakabátos, vadászkalapos úri ember jött a házba, a ki vörös-barna macskanadrágja alatt gombos sarkantyút viselt. Álmos, lompos vizsla ballagott a nyomában és már messziről kiáltotta a filagóriában időző Viczkynének:

— Csókolom a kezedet, Zsuzsi.

Ki lett volna más a vendég, mint a jökevdű Zathureczky, a ki a következő problémával állított be:

— Mióta vénülök, — kezdte letelepedve egy kerti székre és vizsláját lábához parancsolta, — néha eszembe jut a halálgondolat... Kujk, Vanda! Csiba! Meglátszik, hogy kvaszvére került beléd, Vanda... Tehát ma is eszembe jutott a halál és arra gondoltam, hogy vajjon hol fogom fáradt testem megpihentetni. Én mondhatom nektek, igen nagy zavarban vagyok azóta. A mi családnaknak ugyanis éppen négy darab familiáris kriptája van. Van egy sirboltunk Zathureczken, van Rajtón. Az anyám révén Megyaszón is volna helyem. De jussom van Szent-Imrénben is. Hogy fogok én megpihenni. Melyiket válasszam a négy közül? Egész nap ezen gondolkozom.

Özvegy Viczkyné, a ki jökevdűen szemlélgette Zathureczky sarkantyúit, nevetve kiáltotta:

— Jó dolgod van Gazi. Még a halálad után is egy hétig fogsz nyargalászni. A szent Mihály lován.

— Az már igaz! — nevetett Zathureczky. Viczky Gábor és Melánia ezalatt észrevétel nélkül elhagyták a lugast és egymás mellett sétálgattak a virágzó orgonafákkal beszegett kerti úton. A májusi alkony aranybarna porral hintette be alakjukat. Körülbelül egyformák voltak. A leány talán a kontyával magasabb volt a férfinél. Egy viaszszál tartott a kezében és azt szagolgatta.

— Vajjon miről beszélnek? — kérdezte Zathureczky felvillanó szemmel. — Becsületemre, nem adnám a bundámért, ha kihallgathatnám őket.

— Vén gazember! — fenyegette meg újával Viczkyné. — Meglopád a titkot, a melyet két fiatal szív tutog egymásnak tavasz alkonyon? ... Te nem voltál soha szerelmes?

Zathureczky elgondolkozva meresztette szemét a vizslájára:

— Hm. Hogy nem voltam szerelmes? Nem igen. Azaz hogy egyszer talán... Egyszer régen, mikor húsz esztendő voltam. Vagy talán harmincz is voltam már... Ha jól emlékszem, tavasz volt és éppen ilyen szép volt az alkonyat egy régi kertben. De az is meglehet, hogy rózsaszínű ősz volt és az erdő a halmokon mozdulatlanul feküdt, mintha vörösrézből lettek volna. Az erdő mélyében az alkonyati csöndben valaki vadászkürtön a Säekingeni trombitás áriáját fújta és a kürtző regényes visszhanggal zengett az erdő halmok között. Emlékszel, Zuzánn?

Özvegy Viczkyné fel akart emelkedni, de Zathureczky gyöngöden visszatartotta.

— A hölgy, a ki szívesen választotta volt, daczos, büszke, jégvirág-szerű teremtés volt és a világról se vallotta volna be, hogy viszon-szeret. De akkor, azon a rozsdavörös alkonyaton, a mozdulatlan erdő között, keblemre borult és viszonozta csókjaimat...

— Megtiltom, hogy tovább folytassa! — pattant fel Viczkyné és lángvörös lett az arca. Zathureczky szílden nevetett:

A HALÁSZATI KÉSZÜLÉKEK ELHELYEZÉSE A HAJÓN.

TUDOMÁNYOS HALÁSZAT A QUARNERÓN.

— Nincs tovább. Eddig volt.

— Nem szeretem, ha az esztendőket emlegeted, Gáspár, — mormogta Viczkyné szőgyenkezve. — Ha nem mondd, akkor is tudom, hogy már nagyon öreg vagyok.

Azon vették észre magukat, hogy kezük egymásba fonódik. Az asszony könnyes szemmel nézett Zathureczkyre.

— Régen volt, — mosolygott könnyein át. — Be boldog is, hogy ilyenek jutnak az eszedbe. Zathureczky a lugás függönyei között a sétáló fiatal párt nézte.

— Mintha magamat látnám, mintha téged látnálak, — mormogta meghatottan. — Úgy szeretem azt a fiút, mintha a fiam volna. Lehet, hogy azért, mert nagy tisztelője voltam az édes anyjának, reménytelen tisztelője. Furcsa az emberi érzés! Ha talán lett volna valami köztem és Bihaut báróné között, kevésbé szeretném a fiút; mintha régi reménytelen és mégis boldog szerelmem támadt volna fel akkor, midőn Gábort megpillantottam. On revient toujours... Nézd, hogy fogják egymás kezét, nézd, hogy bámulják egymást. Egy kis angyal röpdös a kertben, a szerelmem angyala. Mi már nem látjuk az angyalt, de ők látják.

Gábor és Melánia a kert végében állottak egy virágzó körtefa alatt. A fehér virágok szinte fényleni látszóttak az aranyszínű alkonyban. Szemben állottak és halkan beszélgettek:

— Tudod, hogy te az én menyasszonyom vagy? — kérdezte Gábor.

— Tudom, — felelt egyszerűen a leány és nyugodtan nézett a férfiné.

— Vártál engem?

— Vártalak. Mindig, örökké vártalak volna. Gábor gondolkozva hajtotta le a fejét:

— De én még nem vehetlek el... Sok-sok időnek kell elmúlni, hogy az anyám lehess.

— Várni fogok.

— Sok küzdelmem, bajom, szegénységem van. Azt mind le kell győzni.

— Mi gazdagok vagyunk, — felelt a leányka. — A mi a miénk, az a tiéd. Hisz rokonok vagyunk.

Viczky mélyen a Melánia szemébe nézett: — Szeretsz te engem?

A leány szinte csodálkozva kiáltott fel:

— Hát nem tudod? Természetesen, szeretlek. A vőlegényemet csak kell szeretni.

Viczky valami baljósatú fényt látott megcsillanni a leány szemében:

— Nem, Melánia, te nem szeretsz engem.

— De ha mondom... mondom százszor, mondom ezerszer, ha akarod. Szeretlek, szeretlek, — felelt a leány és a kezét a Viczky vállára tette.

Gábor tompa hangon válaszolt:

— Hisz azt se tudod, hogy mi a szerelem. Nekem valami azt súgja, hogy te azon nők fajtájából vagy, a kik soha sem érzik, mi az igazi szerelem. Nyugodtabb a véred, józanabb a szíved, semhogy a szerelem hatalmas erőt vehetne egész lényeden... Te jégvirág vagy. Az anyád leánya vagy.

Melánia félig nyitott ajakkal hallgatta Viczky szavait. A férfi felindulástól remegő hangja, fénylő szeme és elsápadó, majd kipirosodó homloka meglepte és félve kérdezte:

— Honnan tudod te, hogy én milyen vagyok?

— Tudom, mert én szeretlek! — mormogta lehajtott fővel Viczky. — Mintha megbabonáztatok volna, mióta házatokba léptem. Nem találom meg az eszemet, elveszítettem a lelke-met, csak a szívem dobogását hallom. A szívem dobogását hallom a hangomban, az ver az agyvelőmben. Varázslat alatt vagyok, nem tudok józanul gondolkozni. A te anyád nagy boszorkány és boszorka vagy te is, Melánia. Megértettetek.

Melánia halkan nevetni kezdett.

— Ő, te hiszel a babonákban!... Lásd én nem hiszek bennük, mert ismerem őket. A mikor vártunk, — mert már régen vártunk, — az anyám néha este csaláninget adott rám és mindenféle fűszeres növényekkel füstölté körül a testem. Varázsigéket mormogott és háromszor keresztül kellett lépni a rézfüstölőn, mert az anyám hisz mindenféle babonákban. Kora tavasszal hajszállal kötöttük az ajtókilincset és én is amulettet hordok a nyakamban.

A fehérpetytes kék batiszt-ruhácskát nyugodt mozdulattal nyitotta fel nyakán, mintha egy barátjának mutatná meg az ott függő medáliont. A félmályban kilivált kábitó fehérségű válla és nyaka, mintha karrarai márványból lett volna a teste. (Folyt. köv.)

A TÖLGYEK.

A PLATÁNOK A FŐHERCEGI LAK ELŐTT.

ARANY JÁNOS KEDVES PIHENŐ HELYEI A MARGITSZIGETEN. — Jalty Gyula félvittele.

A HÉTRŐL.

A tölgyek. Bizonyára mindenki azonnal kitalálja, hogy a Margitsziget tölgyeiről van szó, a melyeket a mi daliás és nemes magyar főherczegünk: József főherczeg gyönyörű elhatározása tett a héten emlegettekké. A koronás tölgyek alja az ő határozatából lakót kap, kőmását a halhatatlan költő alakjának, a ki oly szívesen üldögtelt álmodozó pihenésben a lombok alatt. Külső körülményeinél fogva, ha a mű megfelelő lesz a gondolatnak, ez a szobor a legkifejezőbb és legőszintébb emléke lehet Arany Jánosnak, a ki szerette az elvonulást, a magányt, a természet beszédes és eleven csendjét. Sehol se lehet a szobra hatásosabb, mint itt, ebben a levegőben, a melyet valamikor lerajzolt, teleshótt álmaival és gondolataival. Az emlék gondolata, a mely a József főherczeg lelkének nemes kegyeletében született, nemcsak önmagáért szép és tiszteltetném, de talán — kezdésnek is jelentős. Úgynevezett *intim* szobra, vagyis inkább az *egyéniségre* jellemző szobra — a mely műfajának különösen Párisban csodálhatják egész csomó remekét — még igen kevés van Budapestnek. A mi nagy szobraink inkább a munkásságának szólnak, a jelentőségét képviselik és hirdetik azoknak, a kiknek emeltettek. Ezeknek a monumentumoknak a helyét és formáját tehát az a rang diktálja, a melyet az így fölmagasztalt érdem a nemzeti haladás munkájában képvisel. A nagy szobor: egy fejezet a történelemben, a nemzet-történelemben vagy a kultur-történelemben. Ez föltétlenül kijár a nagy embereknek; de nem teszi fölöslegessé a róluk szóló biográfiákat vagy memoárokat sem. Hasonló módon helye jut a nagy szobor mellett az egyénien jellemzőbb kis szobornak is olyan helyeken, a melyeknek vonatkozásai vannak a nagy emberek életével. És a mi gyönyörű szigetünk itt a főváros két fele között rendkívül módon alkalmas ilyen *intim* szobrok helyének, mert évtizedek hosszú sora óta a magyar nemzeti és kulturális életnek egész csomó nagy embere választotta kedves pihenőjének vagy dolgozó-tanyájának. Ha az idők folyamán a kegyelet adóját letörlesztető nemzedékek mindenkinek megadják azt, a mit a József főherczeg hálás magyar szíve most Arany Jánosnak megad, a csodaszép sziget meg fog népesedni a mi dicsőségünk hirdetőivel. A magyar geniusz és a magyar nemzeti hála dicsőségének hirdetőivel.

Marokkó szultánjai. Maurice Donnay-nak valamelyik darabjában mondja ezt egy exotikus diplomata:

— Minálunk rendkívül loyális és monarchikus érzésűek az emberek. Európában a nemzetek megelégszenek egy királlyal, sőt akad ország, a hol egy sincs. Minálunk rendszeren három király van. Egy, a kit a második már elkergetett és a harmadik, a ki a másodikat akarja elkergetni.

Ime: Marokkó a biznyság rá, hogy ez a tréfa nem is tréfa. A marokkói araboknak most két szultánjuk van: *Abdul Aziz*, a kit elkergettek és *Mulej Hafid*, a ki elkergette. Egész bizonyosak lehetünk benne, hogy a mint *Mulej Hafid* egy kicsit megmelegedett az elődje székén, már föl fog lépni az a bizonyos harmadik is, a ki az ő utódja kíván lenni. Egyfel vigasztalhatják magukat ezek a déli uralkodók. Azzal, hogy míg Európában az uralkodóság halálos mesterség, mert holtig tart: ők rendszeren — túlélnek a fejedelem voltukat. A trónról nem a sirboltba viszik őket, hanem csak a határon túra, a honnan esetleg még van visszatérés. A szegény *Abdul Aziz* ezen fölül van még egy vigasztalása. Őt folyton el akarták kergetni és ezelőtt egy pár esztendővel közel állott hozzá, hogy egy vállalkozó szellemű egyszerű tevehajcsár: *Bu-Hamara* taszítsa le a trónjáról és foglalja el a helyét. Szorongatott helyzetben volt, sok csatát vesztett a fanatikus és vakmerő kalandorral szemben, de megmentette az, hogy egy csatában maga a trónkövetelő is elesett, a mire a „mehallája”, a hadserege szerteszállt. Most ugyan nem járt így a kezére a véletlen, de a bánatát enyhítheti (?) az a tudat, hogy a tulajdon bátyja kergette el, a trón tehát —

a familiában marad. Már a meddig marad. Hogy még egyszer *Abdul Aziz* kerüljön rája, ez a mennyiben nem lehetetlen, annyira nem is valószínű. A nemzete semmiesetre sem fogja visszakívanni, mert épen a nemzeti érzés ereje volt az, a mivel *Mulej Hafid* diadalmaskodott rajta. *Abdul Aziz* az idegen hatalmak pártfogoltja és védettje volt, míg *Mulej Hafid* a nemzeti önállóság és függetlenség igéivel gyűjtötte zászlaja alá immáron diadalmos híveit. Az európai befolyás érvényesülése ellen harcolt a győzelmes forradalom, de ez még egyáltalában nem teszi kétségtelemmé, hogy diadala ennek a befolyásnak a bukását jelentené. Jelenthet egyszerűen csak annyit is, hogy most már nem *Abdul Aziz*nek, hanem *Mulej Hafid*nak hívják a marokkói szultánt. *Mulej Hafid* már kijelentette, hogy vállalja előzőtt elődje kötelezettségeit. Már pedig Marokkóban is az az úr, a ki — fizet. Fizetni pedig most *Mulej Hafid* jobban tud, mint a szegény *Abdul Aziz*, a kinek csak adósságai maradtak meg az uraságból. Ilyen körülmények között pusztán azért, hogy trónkövetelő lehessen, aligha fogják valami nagyon támogatni az addigi protektorai. Se Spanyolország, se Franciaország. Trónkövetelőjük van nekik — otthon is.

A refrén. A német császár határozottan kiváló ember, erős egyéniség, igen sokoldalú talentum. A legkedvesebb passziójának a szónoklást van okunk gondolni: beszélni szeret is, tud is minden fajtájú alkalommal, vannak gondolatai, van stílusa, de a refrénnel, a záró kijelentésekkel vajmi kevés szerencséje van a genialis imperátornak. Megegett az is, hogy egy alkalommal világszerte visszatetszést keltett egy ilyen *Schluss-Effekt*-tel. Ez a pekingi német nagykövet, Ketteler báró meggyilkolása után volt, a mikor ezzel a záró-kijelentéssel küldte a katonáit *Khinába*:

— Foglyot nem ejtünk és kegyelmet nem adunk.

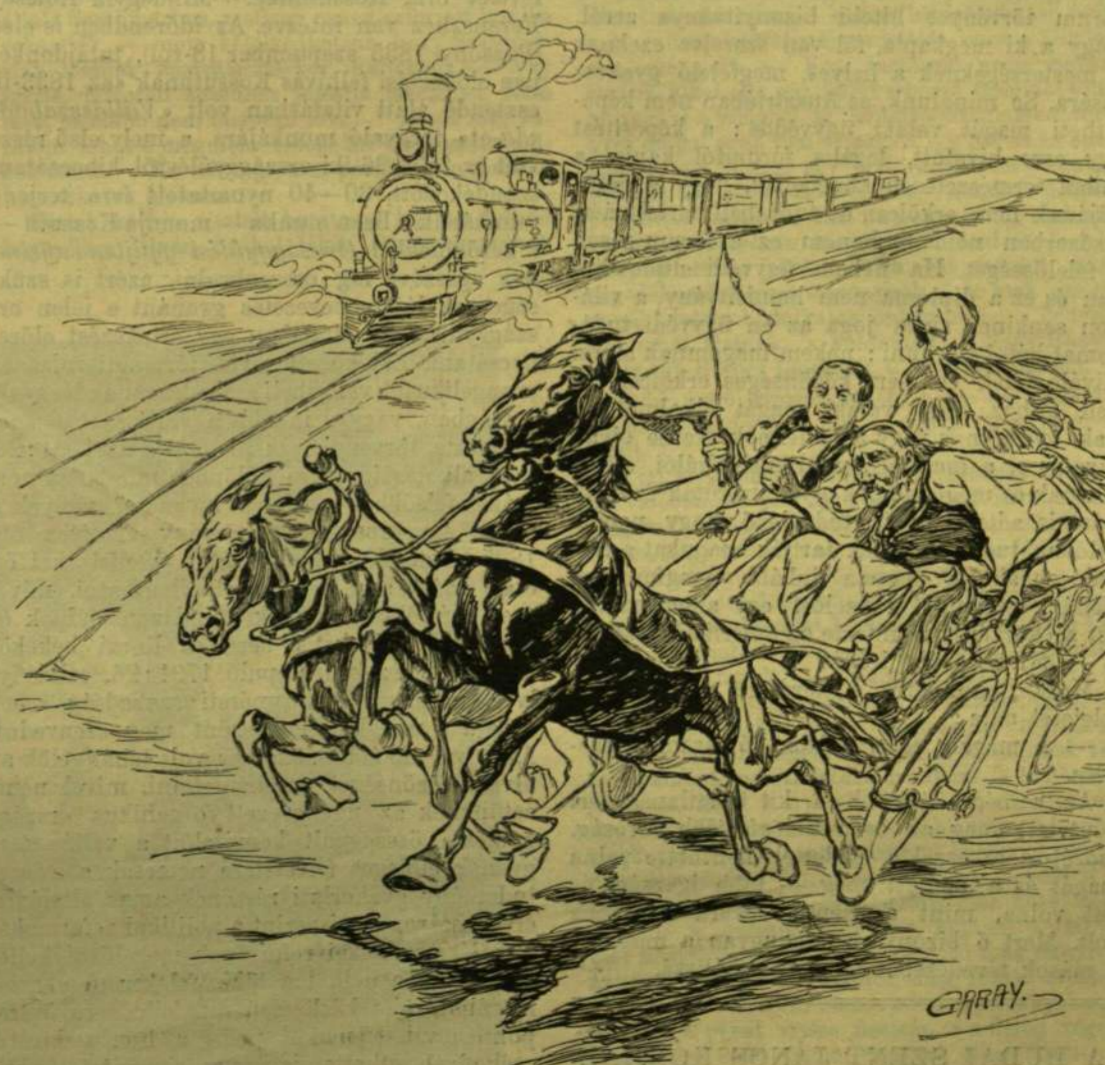
A császár haragja a czopfos boxerek ellen érthető volt, de a világ mégis nagyon véresnek találta ezt a kijelentést egy humánus, művelt nemzet humánus, művelt uralkodója szájából. Maguk a németek azzal igyekeztek enyhíteni a nem kellemes hatást, hogy — tréfákkal aggatták tele a zord kijelentést. Egy berlini szép asszony például, a ki *Sylt* szigeten fürdőzött, zászlót huzatott föl a fürdő-sátra tetejére ezzel a fölírással:

— Foglyot is ejtek, kegyelmet is adok!

A héten a temperamentumos császár megint mondott egy temperamentumos beszédet. Dicsőítette a világbékét, az európai uralkodók békeszeretét és mindjárt utána a német hadsereget is, a mi mind igen szép és hatásos lett volna, ha megint nem jön az a bizonyos zárómondat, a mely ezáltal így hangzott:

— Ezt a hadsereget pedig a német nép kitépi és fentartja — senki kedvéért, senki ellenére!

A mi senki kedvéért nincs és senki ellenére, vagyis, a mi se nem árt, se nem használ, azért bajos lelkesedni. Ez az állapot — fölöslegességet jelent. Hogy a hadsereg fölösleges, ez az antimilitaristák álláspontja, de *Vilmos* császárról nagy vakmerőség lenne föltételezni, hogy az antimilitarista eszméknek, törekvéseknek lenne propagálója. Már pedig, ha azt mondja, hogy a német hadsereg senki ellenére és *senki kedvéért* nincs, akkor bajos lenne megmondania, hogy miért van? Miért kell a német birodalom lakosságának évenként annyi temérdek millió márkát kiizzadnia a hadsereg költségeire: katonára, ágyúra, hadihajóra? Bizonyára nem fölöslegesen és nem haszontalanul. A német császár semmiesetre se ezt a következtetést akarta levezetni: az egész dologban megint csak — a refrén a hibás, a melyet olyan tömören fogalmazott

VIGYÁZZ, HA JÖN A VONAT! — Garay Ákos rajza.

MULAI HAFID, A GYÖZTES MAROKKÓI ELLEN-SZULTÁN.

KAID BEN AMIR, MULAI HAFID SEREGÉNEK SZERVEZŐJE.

ABDUL AZISZ, AZ ELÜZÖTT MAROKKÓI SZULTÁN.

meg, hogy a gondolat egészen kiszorult belőle, sőt épen csak — az ellenkezője fért el benne!

A tudatlanság. Bécsben az osztrák legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa határozatban mondotta ki, hogy a tudatlanság, szabatosabban szólva: a köteles tudás hiánya, fegyelmi vétség s a fiskális, a ki azért vesztette el a pört, mert nem ismeri úgy a törvényt, mint a hogyan ismernie kellene, megbüntethető. Semmi kétség: ez a határozat igen böles és erkölcsében meg nem támadható. Mindenkinél tudnia kell a maga mesterségét és ez a törvény különösen erősen áll azokra, a kiknek a tudása mások nagy érdekeinek a sorsát dirigálja. Az ügyvédre, az orvosra. Épen ezért az intézményes emberi társadalom az ilyen mesterségek folytatását garanciát követel és ez a garancia: a diploma. A legilletékesebb fórum törvényes hitelt bizonyítványá arrol, hogy a ki megkapja, föl van szerelve ezeknek a mesterségeknek a helyes, megfelelő gyakorlására. Se minálunk, se Ausztriában nem képsítheti magát valaki ügyvéddé: a képesítést egy erre hivatott, legális fórumtól kapja, a miből természetesen következik, hogy a munkájának nem erkölcsi, de tudásbeli tartalmáért elsősorban nem ő, hanem ez a fórum viseli a felelősséget. Ha nekem ügyvédi diplomám van és ez a diploma nem hamisítvány, a világban senkinek sincs joga az én ügyvédi tudásomat kétségbevonni: nekem magamnak sincs. Kiváló lélek és nem közönséges erkölcsi erő kell ahhoz, hogy valaki magát alkalmatlannak, gyöngének vagy képtelennek érezze olyan hivatására, a melyre autentikus bírálói alkalmának és megfelelőnek nyilvánították és erről írást is adtak. Az is tudvaló, hogy nem a valóban tudós emberek tartják magukat a leg-tudósabbaknak, hanem inkább megfordítva. Nehány esztendővel ezelőtt egy amerikai lap ezt a «körkérdést» intézte az amerikai írókhoz: — Mi tette önt íróvá? Mark Twain erre a kérdésre a következő feleletet adta: — A magam és a mások jóhiszemű tévedése.

Az a bécsi ügyvéd, a kit tudatlanságáért büntetett meg az osztrák legfelsőbb bíróság, szóról-szóra ezzel a felelettel menthette volna magát és a mellett még — több igazsága is lett volna, mint a mennyi Mark Twainnek volt. Mert ő bizonyára csakugyan a maga és a mások tévedéséből lehetett fiskálissá.

A BUDAI SZENT JÁNOS KÓRHÁZ TUDÓBETEG BARAKKJAI.

A tudó-beteg ma leghatásosabb gyógykezelési módja, a sanatóriumi kezelés számára új intézet nyílt meg most a fővárosban: a

budai Szent János kórházzal kapcsolatban két új barakkot állítottak fel tudóbetegek számára. A barakkok a főváros mérnöki hivatalának tervei szerint szétszedhető és hordozható rendszerben épültek, hogy ha a kórházépület kiterjesztésére találna kerülni a sor, ennek ne szolgáljanak akadályul. A barakkok el vannak látva a mai egészségügyi tudomány minden kellekével, mindegyik 54 ágyból áll s mindegyiknek van terassza, a melyen a betegek napfürdőt vehetnek.

KOSSUTH LAJOS KIADATLAN LEVELEI A RÁDAY-KÖNYVTÁRBAN.

A dunamelléki református egyházkerület Ráday-könyvtárának Szemere-gyűjteménye négy levelét őrzi Kossuthnak. * Mindegyik Kölcsey Ferenczhez van intézve. Az időrendben is első (Pozsony 1835 szeptember 18-ról), tulajdonképpen előfizetési felhívás Kossuthnak «az 1833-ik esztendő alatt vitatásban volt» «Vallásszabadság-ot» tárgyaló munkájára, a mely első része volt az 1832/36-iki országgyűlésről kibocsátani szándékozott, 30—40 nyomtatott ívre terjedő munkának. «Ezen munka — mondja Kossuth — a későbbiekkel Országgyűlési gyűjteményeinknek egészévé fog összeolvadni, azért is szükségesnek látam bevezetés gyanánt a jelen országgyűléséről általában egy értekezést előrebocsátani. Ezt követi rövid történeti rajza az evangélikusok vallásbeli szabadságának Magyarországon, vagyis inkább a vallásszabadságát tárgyalta törvényhozás történetje az 1791:26. t. cz. alkotásáig; nem különben mindazon normális felsőbb rendeletek kivonata, melyek a vallás tárgyában ezen törvény alkotása óta 1825. esztendőig kiadattak, s a melyeket én csak azért sem véltem elhallgathatni, mivel ezen kútfőkből eredtek mindazon súlyok és sérelmek, melyeket a bécsi és linzi békekötésekkel, s ezeken alapuló 1791:26. cikkelyvel biztosított lelkiismereti szabadság szenvedett, s maiglan sem szűnt meg szenvedni. Anyfival inkább szükséges volt tehát velök az olvasó-közönséget megismertetni, mivel nemzetünknek az úgynevezett organikus országgyűlésre összegyűlt képviselőit a vallás tárgyának előleges felvételére nemcsak a státustudomány gyakorlati részének amaz általános elve határozza, miszerint a politikai reformokat a vallásszabadsági reformnak megelőzni kell; mert e nélkül a több felekezett nemzet morális erejét kőhatású munkálódásra összehangolítani, e nélkül pedig a hon s királyi szék elválaszthatlan javára megkívántatott célszerű javításokat kivívni csaknem lehetetlen; de elhatározzák a Karokat és Rendeket az or-

* A Pest. 1837. febr. 17-iki levelét K-nak közölte a V. U. 1870. évfolyama I. számában.

voslásért reménykedő nyomás és üldözés egyes esetei is, melyek azonban nyilvános előterjesztésre s vitásokra nem kerültek. A ki tehát csak a törvénykönyvből ösmerné a magyarországi három millió protestáns helyzetét, a nélkül, hogy vallásbeli szabadságuknak gyakorlati részével némileg megismerkednék, könnyen azon gondolatra juthatna, hogy a jelen országgyűlés kitézett főczélját a gyengéded tárgynak közbevetésével hátráltatni kár vala. A normális rendeletek kivonata azonban gyakorlati ismeretet fog az evangélikusok helyzetéről nyújtani, s megigazolja azon nemeslelkű férfiak cselekvéseit, kik nyomorgatott polgártársaik ügyét oly lelkes pártfogásra méltatták. — Ezen előzmények után következnek az e tárgybani vitások részletei, úgy a kerületi, mint a két tábla országos üléseiből, saját jegyzeteimből, melyeket azoknak mindenkor figyelmes tanúja gyűjtöttem, s mikkel országgyűlési tudósításimból a tisztelt közönség egy része különben sem ösmérelten.» *

Az akkori idők politikai viszonyai nem engedték, vagy legalább is nem tették tanácsossá, hogy az ország közvéleményét egy olyan munka pártolására tegyek sajtó útján figyelmessé, a mely úgy szerzője egyéniségénél, mint liberálisusanál fogva a pusztá hirre is csak botránkozásnak köve lehetett Metternich és Kollowrat, a Ferdinánd király által minden törvény ellenére felállított Staatskonferenznek tulajdonképeni vezetői előtt. «Miért nem lehet ezen felszólítást a hírlapokon közre bocsátanom? Nem szükség fejtegetnem; valamint azt sem, hogy a siker végett előrevigyázat ajánlható» — írja maga Kossuth.

Az alább egész terjedelmében közlendő két levél szőljon maga és újítsa meg annak örök emlékezetét, a ki «szót adott magának, hogy míg eszmél, tehetségéhez képest a világgosszág terjesztésének nagy ügyében munkálni meg nem szűnik.»

* Kossuthnak ez a munkája, úgy látszik, tényleg nem jelent meg. Sem a Dézsi, sem a Szinnyi-féle repertoriumban nem találtam. M. J.

*Isen igazán kedves, egészséges
re. jelenleg Bécsben egy kasszavárosban
a nemes ön irásai hangjai között, s a
fő nem a bűnökbe önmagam, hanem
a város óráiban elvonulnak lelki
előtt az igyele időnk arnyéka, s
is jón egygondol. s felgyűlésen
in sem vagyok*

Öllel meleg barátsággal
Kossuth

Bécs, Maj. 16. 1836

KOSSUTH LAJOS EGYIK LEVELENEK VÉGE.

I. Pest, május 15. 1836.

Nagyon tisztelt kedves barátom!
Szót adtam magamnak, hogy míg eszmélék, szűk tehetségemhez képest, a világgosszág terjesztés nagy ügyében munkálni meg nem szűnök — 's szavamnak hiva lévén, vesztelgeni nem tudok, nem akarok. Mi pályát választottam legközelebre? tisztelettel ide zárt jelentésem * megfogja mondani. Szabad-e a rokon érzés régi bizodalomával esdeklenem, ne vond meg tőlem tanácsodat a' részben: miként kell leg-többet használatilag a pályán lépdelnem. Szabad-e kérdennem, ha számolhatok-e, hogy a szathmári gyűléseken előforduló nevezeteseb, 's országos érdekű történetekről, idő szakonként pontosan tudósítva leszek.

Nekem keblem mindég esordúltig telik érzéssel, valahányszor reád emlékezem — 's bár országgyűlési tudósításaim bérekesztésével, bár e jelentéssel, 's kivált it, hol még járatlan vagyok 's irnokokat is alig kaphatok, végre a könnynyomatóm küldötte ívek orrecturájával nagyon el van időm foglalva, — mégis oly sokat, oly igen sokat szeretnék írni, ha tollat véve kezembe nem érezném, hogy a' legerősb érzés, a legtelibb kebel, leginkább néma.

Isten vigyázzon életedre, egészségedre, — pihený édesen tölgy koszorúdon a' nemes ön érzés karjai között, 's enged' nekem a büszke örömet, hinni, hogy ha tres óráidban elvonulnak lelked előtt az együtt élt idők arnyéka, nekem is jut egy gondolat, 's felejtve egészen én sem vagyok.

Öllel meleg barátsággal Kossuth.

II. Pest, Julius 21-d. 1836.

Nagy érdemű, tisztelt barátom!

Julius 2-án költ kedves leveledet, a házmester tegnap adta kezemhez, a nélkül hogy meg tudta volna mondani, kitől kapta légyen azt. — Meg lehet egy jó alkalmat veszítenem, mellyel bizton írhaték: — most pedig póstára kell szorúdnom, hol a pecsét szentsége sem szent, hol a' gyalázatos férgék a' házi, 's baráti gyengéd viszonyok ártatlan titkaiba is befuták magukat, 's hol (: alkalmasint): mint azon bizonyos embereknél, kikről Heine valahol egy egész fejezetben ennyit ír «dummköpfe» — a tölgy 's borostyán koszorús Kölcsey név contrebánd. — En pedig úgy vágyódom, szenvedélyesen vágyódom neked egy hosszú levelet írni, 's azt hiszem, ha amúgy kedvemre kiharagudhatnám magamat, ha kionthetném férfias panaszimat szegény Hazám bors napja felől, tán egészségesebb volnék, mert egészséges nem vagyok. — A köz bajok, és jobb jövőndről kevés remény, — aztán a pesti nehéz levegő, örökös por, szél, szakadatlan ülés a zöld természetből lett kitagadattas, meg egy hosszú isten tudja mi minden betegg tettenek. — Veszek, sorvadok.

Most válszálj levelede: — Hogy május 15-ki levelem nagy kérés után későn érkezett hozzád, azon nem annyira csodálkozom, mint azon másik kedvelten történeten, hogy később levelemet nem

* A jelentés nincs a levél mellett.

A NŐI VÁLASZTÓJOGI MOZGALOM VEZETŐI A MRS. HARTLEY ÁLTAL RENDEZETT GARDEN-PARTYN.

KÉT GARDEN-PARTY A LONDONI MAGYAR KIÁLLÍTÁSRÓL.

SIR THOMAS ÉS LADY BARCLAY GARDEN-PARTYJA A BÉKEKONGRESSZUS TAGJAINAK TISZTELETÉRE.

vetted, melyhez folyamodásom is csatolva volt törvényhatósági tudósításon dolgában.

En t. i. mihelyt a' talimat vettem (: mert hogy letiltattam, ennyiben jól értesítettél, — de anynyiban nem, hogy Pest Vgye után — ez nem így van — a Nádornak praesidialis (gy) rendelete következésében Dubravitzky kiküldésére Zlinszky fősz. bíró által — a megye pártoló ügyemet, sérelemnek vette a letiltást, s felírt a Nádorhoz iránta:) mondom, mihelyt vettem a talimat, azon pillanathan kettőre valók elhatároza 1.) törvény határá közt élni jusaimmal, 's önkéne nem hódolni, 2.) a' dolgot mint nemzeti köz sérelmet minden megyék elébe feladni. — A folyamodásokat tehát megkésztettem, ép itt volt Vay István ur Szabolcsból. — Junius 8-án indult, oly szándékkal, hogy a' megyebeli tiszti választáson Jun. 13-án jelen lesz. — Általa küldöttem el Szabolcshoz folyamodásomat, — általa Szathmárhoz, mellyet neked czimzett levélbe rekeszték, — nem kétélkehdeték, hogy Szathmáriak lesznek tisztválasztáskor Kállóban. — Vay ígerte, biztosan kezéhez juttatja leveletem. Nem tév, legalább nem biztosan tév... Mond meg barátom, lehet-e meg nem betegedni ily bosszús dolog felett. — En hát már sem póstán, sem máskép nem írhatok biztosan!

Kérlek kedves tisztelt barátom! ha tán tudnád hogy Vay István ur hol lakik, szerez magadnak

tudomást e dologról. — Folyamodásom a megyékben élénk részvételre talál, — eddig tudtomra csak Fejér, Esztergom és Pozson (II) nem pártolák ügyemet, 's e két utóbbi a Letters de cachet forma iszonyatos «fogdózás» ügyét sem, ámbár Pestről már hivatalos tudósítást vett vala. — Ellenben Pest, Tolna, Nyitra, Bars, Zemplén, Torna, Borsod, Bihar, Békés, Csongrád, Arad, Vas, Zala, Komárom felől már kedvező értesítést vettem, egyik egy, másik más uton pártolják ügyemet — többnyire feirással. (: Bars különösen keményen:) de többen mint Tolna Bars Nyitra Csongrád Komárom és (: feltételesen t. i. ha érdemesnek fog találtatni:) Arad a megye számára is megrendelték tudósításomat, közgyűlési végzés erejével. — Mit mondasz ezen tilalomra barátom? — C'est plus que crime c'est une faute.

Míg azonban ezek így mennének, én írom s küldöm tudósításomat — a mint hirdetésemben ígérte volt, Julius elejével megkezdtem, most a 3-ik levél van irás alatt. — Nem tartozom azon emberek sorába, kiket egy pár feift s bors szemmel töltött hólyaggal a világból ki lehet riasztani. Nem törvényes dologt soha sem teszek, 's így hát az én apám fia, 's a félelem egy ajtón soha sem járnak, — sőt meg vagyok győződve, hogy minden polgár, a ki gyávan hallgatva túri ha nemzetének szabadság levele, személyben megsértetik, árulóvá lesz törvény 's ország iránt. — En hát mentül inkább engedelmeskedem a törvénynek, (: de csak ennek:) annál kevésbé hódolhatok önkénynek. — Tudósításim tehát iratnak, 's küldetnek. — Nagy Bányára is jár egy Breuer Lajosnak, tölle megláthatnád.

Vedd forró köszönetemet, hogy tudósításiddal segédem lenni ajánlkozol, — várva várok tőled valamit.

A mi előfizetésre hirdetett munkám illeti; — Én valóban, ha oly igen semminek nem tudnám magamat, könnyen büszkévé tennének, 's el hitnék velem, hogy valami vagyok, — annyira fálnék nyomorult tollamtól. — Még készen sem volt a munka, csak itt-ott mondtam meghittebb körünkben hogy írom, már anathemiát hirdettek reá a Leipzigi Literatur Zeitungban. Ez a kiadásra nézve figyelmet, 's gondot parancsolt, — és gondal valék, — de a hol csak gondolhatták, hogy csak nyomtatódhatik, a ki correctora lehetett volna a magyar munkának, minden embert elkergettetek. — Magamnak kelle corrigálnom, messze földről ivenként, 's temérdeket fizetnem, hogy a nyomtató ne idegenkedjék, egy-egy ivnyi betűket kiszedve tartani, míg az igazítást megkapja. — Illy nyomorúsággal küzdve, készült el még Pozsonyban létem alatt 12 ív. — De a mi keserű aggodalomba ejt, — azóta már közel 3 hónapja — a következő ívet nem kaptam. — Mi történt nem tudom! — 's azért most csak ennyit írhatok: jövő Pesti vásárkor meg tudom kijöhet e munkám, — ha igen, kézhöz adom a példányokat, — ha nem, a pénzt vissza fizetem, 's a dolog vége az lesz, hogy 3000 írom, mellyet előre fizettem a nyomtatónak, füstbe megy!

* Elj szerencsésen — Öllel meleg barátsággal, nagyrabecsülő tisztelettel Kossuth.

Közi: Molnár János.

A KIRÁLYOK.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irtta Jules Lemaitre. Francziából fordította Schöpflin A.

Szemmeláthatólag tetszett neki a leány. Úgy hajolt fölébe s szitta illatát, mint egy virágnak. Lehulló szempillái alatt homályos szeme időnkint felvillant s viveur és ragadozó feje, mely egészen feszült volt a brutális vágytól, mintha meghosszabodott volna.

— Mindig nagyon örülök, de igazán nagyon, ha látom magát. Már mondtam magának, hogy pompásan megértenék egymást, ha maga akarná s nagyon hamar kitűnő barátságba jutnánk.

— De hiszen így sem vagyunk ellenségek, fenség.

— Ne tegyen úgy, mintha nem értene semmit.

— Mi van ebben megérteni való?

Két áthatlan szem jóságos tisztasága egy pilanatra visszahökentette Ottót.

— Hát mit mondott magának Renault unokaöcsém?

— Párisi újdonságokat kérdeztem tőle, fenség.

— Ah, Páris, Páris... — mormogta a herceg elmerült hangon és tudja Isten, miféle képeket keltett fel emlékezetében ez a szó. — A jövő hónapban odamegyek.

— És fülbe súgta Fridának: — Eljönne velem?

— Hová?

— Párisba.

— Semmit sem szeretnék jobban, — mondta Frida nevetést erőltetve.

— És ha szavánál fogom? Ugyan ne nézen olyan furesán. Nincs abban semmi rendkívüli, a mit ajánlok. Jobban ismerem önt, semmint gondolná, Thalberg kisasszony. Maga nagyon intelligens, független szellemű, de... alapszabályán véve... kissé forradalmár. Tudja, mit ér azoknak a konvenczióknak java része, a melyek az asszonyok magaviselését szabályozzák. Nem hiszem, hogy valami nagy gyönyörűsége teljen a királyi hercegnő udvarhölgye szerepében, sem azt, hogy így akarja eltölteni egész életét. Másrészt, jó házból származik ugyan, de nincs vagyona és a legjobb, a mit remélhet, hogy hozzáadják valami vén nemesemberhez, a kinek betegápolónője lesz. Ez bizony szomorú sors. Ilyen körülmények közt mi rosszat látna abban, hogy élvez egy szabadságot, a melynek felhasználását, tudom, semmiféle előítélete nem tiltja és elkísér, mint jó pájtás, egy embert, a ki készsége híve?

— Észrevételem maga előtt tolt Fridát a szalon egy sarkába. A fiatal leány leült és a világ legközhörségesebb modorában játszva legyező-jével, így szólt:

— Mondja, fenség, ha nagybátyám, Frauenlaub marquis jelenleg nem volna már nyolcvan éves, ha nem volnék egyedül a világon, mint most, hogy egyedül védöm a királyt, a kitől jól tudja, hogy nem kérnék segítséget, nos hát, akkor is merne velem így beszélni?

— Frázisok! — mondta Ottó. — Sokkal intelligensebbnek hittem volna.

— Ön okosodik rosszul, fenség. Föltéve, hogy megvolna bennem az a forradalmárszellem, melyel felruház, mit gondol, milyen érzést keltené bennem egy olyan herceg, mint ön, a ki olyan életet él, mint ön?

Lassan, gozva beszélt, nyugodt megvetéssel. Ottó ismét a tréfához folyamodott:

— Nagyon kedves, mikor haragszik.

— Nem adtam önnek jogot, hogy ilyen hangon beszéljen velem, fenség.

— Úgy beszélnek önnel, mint egy jó fiú. Ha így fogja fel, akkor nem mondtam semmit.

A mit én ajánlottam, csak akkor sértés, ha rosszul fogadják, máskülönbén hódolat és hiszen én nem tudhatam előre, mikép fogja fogadni. Ne beszéljünk hát róla többet. Én nem haragszom magára. Hallottam már róla, hogy elkéstem és tudom, mivel tartozik az ember a bátyjának...

Frida hevesen felállt és a felháborodástól remegve szólt:

— Gyáva módra sérteget engem, fenség.

— Ime, egy szóval többet mond a kelletténél, Thalberg kisasszony, — mondta Ottó herceg, gonosz mosolyal hajolva meg.

Mikor hátrafordult, a bátyja állt előtte.

— Zavarlak? — kérdezte Hermann.

— Egyáltalán nem. Ime, visszaadom neked, — mondta Ottó tekintetével Fridára mutatva, a ki újra a terrasz ajtajához lépett.

Wilhelmina hercegnő, az udvarhölgyek, a miniszternék és kamarásnők körének közepén ülve, messziről nézte Ottó beszélgetését Fridával. Látta, hogy Hermann rosszul leplezett türelmetlenséggel figyelte őket és mikor közelebb lépett, egy árnyék szállott le a királyi hercegnő nyugodt arcára.

VII.

Az óriási terrasz, melynek narancsbokrai közül ez este sárga lámpák villogtak ki, a királyi kertnek a folyóra néző része fölött emelkedett. Szemben vele százados fák koronái kékeltek a holdfényben. A legközelebb eső gesztenyefák ágai ráhajlottak a terrasz márvány balusztrádjaira.

Ide menekült Frida. A balusztrádra támaszkodva szivta be magába az éjszaka friss levegőjét. Hermann herceg melléje könyökölt.

Más párok is voltak ott, elszéledve a terraszra, a velencei lámpák tompított fényében, a régi narancsfák között, a melyek oly sűrűek és magasak voltak, hogy valóságos fasorok alakultak belőlük.

Hermann néhány pillanattal hallgatva állt, mintha attól félt volna, hogy valami varázslatot tör meg, ha megszólal. Aztán így szólt barátinjéhez:

— Nos hát, Frida, meg van elégedve?

— Igen, boldog vagyok, nagyon boldog... Ön amnyi jót tehet! Hogy fogja a nép imádni! És milyen büszke vagyok önre!

Ránézett Hermannra, a ki fáradt mozdulattal hajtotta a fejét a kezére.

— De ön, fenség, azt hinné az ember, hogy szomorú. Mi lelte?

— Hogy mi lett, Frida? Ez a bajom, hogy kezdek király lenni és ez szörnyűség... Ah, Frida, ha tudná! Bizonyos vagyok benne, hogy a mit akarok, helyes. Mindjárt hozzá is látom feladatombhoz és nyilatkozatokkal tettem Moellnitznek. De nem vagyok nyugodt és megállót a felelősség aggodalma. Oh, ha az ember nem volna kénytelen maga kitalálni a kötelességet! Ha nem volna, csak egy fej a tömegben! Vagy ha nem volna, csak egy nagy világos és nagyon szűkkörű feladatot, mint annak a vadórnek a mi kis orsovai házukban! Gondolja meg! Ha tévednék! Jobban kell engem szeretni, mint azelőtt, Frida!

— Jobban, mint azelőtt? Hogy lehetne ez?

Egészen az ön vagyok, mert mindent önnek köszönhetek. Emlékszik első találkozásunkra Winden grófnőnél, a ki pártomat fogta akaratom ellenére nekem is, szegény mamámnak is? Ön odajött, hogy megnézi a gróf képtárát. Én véletlenül beléptem, azt híve, senki sines a képtárban és nagyon zavarba jöttem, hogy önt megláttam. Ön azt mondta: «Kiesoda ez a kis leány?»

— Igazán ilyen tiszteletlenül fejeztem ki magamat?

— Igen, igen, jól hallottam. Ön ezt mondta: «Kiesoda ez a kis leány?» Egyszerre magamhoz tértem, — önnek olyan jó arca volt! A gróf ezt felelte: «ez egy honfitársnő.» Aztán ön kikérdezett és én elmondtam önnek az életemet. Hosszú történet volt, pedig nem vagyok még nagyon öreg s kissé bizarr is. Ön olykor-olykor így szólt: «szegény kicsikém!» Vigasztalt engem, a nagybátyámhoz vezetett s aztán elhelyezett itt a környezetben, maga mellett, a hol olyan jó nekem, olyan jó!

— És ön, Frida, emlékszik arra az estére, a mikor először mondtam meg, hogy szeretem? Ünnepe volt a palotában, mint ma este, a kivasalt férfiak és kifestett nők maskarádjai; hazugság minden arcon, az alázat hazugsága, vagy a gyönyör hazugsága és én gyakoroltam a herceg mesterségét, órák száma mondtam olyan szavakat, a melyek hazudnak. Egyedül jöttem ide ki, hogy beszívjam az éjszaka szűz levegőjét. Egy fehér alak könyökölt itt, ugyan ezen a helyen. Maga volt. És hogy magát itt találtam, hogy itt találtam fénylő szeméit és őszinte szívét, a mikor elmenekültem az udvari ünnep mesterkedése elől, ez kimondhatatlan üdülést szerzett nekem. Mintha a jókaratú természet megkönyörült volna rajtam és ideadta volna nekem magát.

— Emlékszem rá, emlékszem. Egy fülemüle énekelt egész közel hozzám. Látja, ott, azon a fán. Az éjjeli szellő, a mely elhozta nekünk a rózsák illatát, mintha magának a földnek lélekzete lett volna és bár az ünnepegy tovább folyt a zárt ablakok mögött, azt hihettük volna, hogy egyedül vagyunk, egyedül a nagy égbolt alatt.

— Azóta új életet éltem. Könnyebben viseltem tisztet; maga az enyém volt. Ennek a mesterkelt és durva világnak közepén, a melyet értelmetlen szertartások merevitettek meg, maga volt számomra az öröm és igazság forrása. És bár sokat tanultam és dolgoztam azelőtt, megtudtam, hogy nem tudok semmit, mert maga tanított meg mindenre.

— De hiszen én épen nem vagyok tudós, kedves fenség.

— Ne mondja ezt, édes barátom. Igen, az igaz, hogy maga nem más, csak egy kis lány, de sokkal jobban látta a világot, közelebből és elfogulatlanabb szemekkel, mint én. Ismerte a nyomort és a nyomortultakat. Kóbor és szegény élete módot adott rá, hogy közelébe férközzék minden társadalmi állapothoz és minden dologról megalkotja magának az egyenes szív merész ítéleteit. Már csak azzal is, hogy elmondta nekem az élete történetét, leleplezte előttem az emberi valóságot. A nélkül, hogy tudta volna, maga sugallta nekem azokat a tapasztalatokat, a melyeket azóta tettem, hogy ezt a valóságot megismerjem. Maga tanított meg a szánalomra, vagy legalább is a maga érdeme, hogy az agyamból leszállott a szívemre. Hogy viszonzozzam ezt magának, édes barátom?

Megsimogatta a fiatal lány karját. Frida lassan elhúzta kezét a karjától.

— Frida! — könyörgött Hermann.

Frida szó nélkül közeledett hozzá és mindketten megindulva szívük mélyéig ettől a könnyed érintéstől, a mely alig volt érezhető, szíves érzéssel nézték a csillagokat.

De Frida erélyes mozdulattal emelte fel fejét, mintha le akarta volna rázni homlokáról az álom lágy fátyolát.

— Ha most egy kéressel jönnék, fenség, lehetne reményem a meghallgatásra?

— Beszéljen, édesem.

— Fenséget, kegyelmet kérek Latanief Audotia számára.

— Kegyelmet Audotianak? Tudja, hogy mit követelt el?

— Igen, a legutóbbi sztrájkokkor fekete zászlót vitt az utcákon végig. Ennek következtében zavargások támadtak és a fekete zászló Audotia véréből lett piros. És ő fogságban van három hónap óta, azért, mert megkönyörült azoknak, a kik szenvednek.

— Igen, de meg kellett volna könyörölnie azoknak a szegény katonáknak és szerencsétlen rendőrökön is, a kik talán szintén szenvednek.

Frida dallamos és tiszta hangja sajátságosan remegő lett.

— Audotia könyörületet az egész világ iránt. De azt hiszi, hogy az igazság urálna nem állhat be egy kis erőszak nélkül. Vagy jobban mondva, ő nem sokat elmélkedik, hanem megy, a hova a szíve hajtja. Lehet, hogy bolond, a mint mondják róla, de nagy lélek.

— Ismeri?

— Ismertem Párisban, szegénységem idején.

— Ezt nem mondta nekem, Frida.

— Arra vártam, hogy megkapja a teljes hatalmat. A király soha nem kegyelmezett volna meg, még az ön kérésére sem, Latanief Audotianak.

— És maga azt hiszi, hogy én?

— Igen, fenség, én hiszem, én biztos vagyok benne, hogy meg fog neki kegyelmezni. Jó volt irányomban: ő tanított meg rá, hogy tiszteljem a nagyapám emlékét, a ki Szibériában halt meg... Én tudom, hogy Audotia szent. Ez az asszony, a ki nem álmodik másról, mint a társadalmi forradalomról, maga a szelidség és a szeretet. Most is látom fekete ruhájában és hallom, a mint átkozza a régi világot és hirdeti rombolását az ő ajtások és szelid hangján, mintha imádkoznék. Semmit se tartott meg magamagának: a szegények anyja volt és a betegek testvére. Szóval, esküszöm, fenség, hogy Audotia jó, olyan jó, mint

ön, és bár a látszatok világa szakadékot vetett kettejük közé, esküszöm, hogy mind a ketten ugyanúgy gondolkoznak, ő és ön.

Hermann habozott.

— Latanief Audotia lehet az, a minek maga mondja, most már nem is kételkedem benne, és maga tudja, Frida, hogy ezt számon fogom tartani. De végre is, nekem a tetteket kell megítélnem, nem a lelkeket és megvannak a megszabott kötelességeim.

— Az imént panaszkodott, hogy magamagának kell megtalálnia a kötelességet: tehát még sines olyan pontosan megszabva, kedves fenség.

— De gondolja meg, Frida, hogy nem kegyelmezhetek meg a barátinőjének a nélkül, hogy a kegyelmet kiterjeszsem a legutóbbi zavargás elítélteire és ha vannak is köztük álmódosítók és félrevezettek, vannak gonoszok is.

— Ezeket akkor azok mentik meg, Lehet, hogy mindezek a szerencsétlenek, a kiket kiszabadít, hálások lesznek és öntől fogják várni azt, a mit erőszakkal akartak kicsikarni. Talán egy uralkodó megvalósítja, a mire a nép vágyik s a mit nem tud egyedül elérni, mert nem eléggé okos és nem eléggé tanult. Gondolja meg, hogy ezt még sohasem kísérelték meg elegendő jóhiszeműséggel: az uralkodóknak, a kik reformokat kezdtek, mindig volt valami hátsó gondolatuk s korlátokat szabtak ki, melyeken nem akartak túlmenni. Nem volna eredeti dolog, fenség, megtenni azt, a mit egy fejedelem se mert egész mostanáig és kimeríteni végig a szeretetet?

— És beszűntetni önmagamát? — tette hozzá Hermann mosolyogva.

— Oh, egyáltalán nem! — felelt Frida ösztönösen.

És ismét elgondolkozva és mintegy valami belső látomásra figyelve, mondta:

— Aztán... nem tudom...

— Magának az teljesen mindegy, herceg vagyok-e, Frida?

— Nem, barátom. Ellenkezőleg, boldog vagyok, hogy ön hatalmas, hogy olyan helyet foglal el a földön, a melyet az emberek leginkább tisztelnek és irigyelnek. De egyáltalán... megmondjak mindent?... egy dolog nyugtalanít. Hát ha ön azt találja himni, hogy azért szeretem, mert herceg? Vagy talán akaratom ellenére, csakugyan ez az oka, hogy szeretem?

— Őszinte, naiv aggodalom remegtetta meg a hangját. Hermann közelebb simult hozzá. Hagyta, hadd simúljon s ezt suttogta:

— De nem! Érzem, hogy ha szeretem, azért szeretem, mert bár herceg (ezt a szót egy kis ártatlan malicziával ejtette ki), ön a legjobb, legmegyelebb, legszelidebb ember és én úgy érzem, hogy mikor imádom, a szerencsétlenek mind helyeslik érzésemet.

— Ah, kis barátom, — sóhajtott Hermann, — ha veled lehetnék, mindig, mindig láthatnánk és hallhatnánk...

A terraszon elsuhanó árnyékok egyike-másika közel jutott hozzájuk. Hermann észrevette, hogy tete-á-tetejük máris nagyon hosszúra nyúlt.

— Hallgass ide, — mondta gyorsan, — szabadságot kértél tőlem, hogy elmeless a nagybátyáddhoz. Mostanában borzasztóan el leszek foglalva, de valahogy mégis módját ejtem, kirándulás vagy vadászat ürügye alatt, hogy néhányszor találkozzam veled orsovai remetelakunkban. Mindannyiszor meg fogod kapni az ismert figyelemzetést. Néhány nap múlva elutazol. Jó lesz?

— Jó lesz. És Audotia?

— Megkegyelmezek a legutóbbi zavargás elítélteinek. Ez lesz egyik első kezdeményezésem.

— Köszönöm, kedves jó fenség. Szívem mélyéből köszönöm.

Megfogta Hermann kezét és hevesen megcsókolta.

— Micsoda fölhevülés, Thalberg kisasszony!

Vilhelmina hercegnő néhány pillanat óta, titokban nyugtalankodva férje eltűnése miatt, azzal az úrvalgyal, hogy friss levegőt szívní meg, kijött kikélni a terraszt és felfedezte, a kit keresett, közeledett hozzá, emelt föl, rendíthetetlen derültségével.

— Thalberg kisasszony azt hiszi, hálával tartozik nekem, — mondta Hermann. — Megkért engem, hogy kimentsem őt multkori illetlenségéért. És én megígértem neki.

— Elég lett volna, ha maga menti ki magát, — mondta Wilhelmina szárazon.

— Arra is kért, hogy kérjek a számára öntől néhány hónapi szabadságot, mert meg akarja látogatni nagybátyját, Frauenlaub marquist.

Megmenekülve a gyanútól, a mely már kihozni kezdte, a hercegnő szelidebb hangon szólt:

— És ezért önhöz kellett fordulnia?

Hermann elfogulatlan modorban válaszolt.

— Hiszen tudja, milyen félnék és vad. Juggal-e vagy nem, tőlem kevésbé fél, mint öntől, mert engem már régebben ismer és megszokta, hogy nagyobb dolgokban hozzám forduljon. Legyen nyugodt: alaposan megszidtam magaveletéről. De mivel biztos vagyok benne, hogy a szíve jó és láttam megbánást, kérem, bocsásson meg neki és teljesítse a kérését.

— Nem látom semmi okát, hogy miért ne mehete el Thalberg kisasszony néhány hónapra, — mondta a hercegnő, kissé ironikus hangulattal szavaival.

— Köszönöm, királyi fenségednek, — mondta Frida, mélyen meghajolva.

S a mikor eltávozott, a herceg így szólt:

— Ön nagyon szigorúan bánik ezzel a fiatal lányval.

— És ön nagyon is engedékeny vele.

Hermann mosolygott. Szerepet játszott és épen azért, mert a színlelés nem felelt meg a természetének, megvolt benne az ügyetlenség, hogy oktalannul tovább fűzte a komédiát.

— Csak nem féltékeny? — kérdezte.

— Ne csúfolódjon, Hermann. Tudom, hogy elég, ha Frida egy forradalmárnak az unokája és egy bolondnak a lánya, hogy kegyelmet nyerjen a szemeiben. És ha még a rosszul nevelt gyermek felszégessége is mulattatják, ez engem nem bánt, mert ismerem önt. De mások kevésbé ismerik. Hosszas eltűnése ma este, kellemetlen magyarázatokra adhat alkalmat és megvallom, jobban örültem volna, ha az új király többet törődött volna az első ünnepelelyel, a mely trónralépését jelzi.

Ah, a mód, a hogy ezt mondta! Az Altenburgok modora! Hermann különben dühös volt magára, hogy hazudott, még dühösebb volt arra, a ki hazugsága kérészerítette és a ki ezenfelül úgy beszélt az ő kis barátinőjéről, mint egy neveletlen gyermekről, a nélkül, hogy ő tiltakozhatott volna ez ellen a megítélés ellen. Durván felelt:

— Nem gondoltam, asszonyom, hogy hasznosnak fogja találni; ily hamar visszatérni legutóbbi megbeszélésünk tárgyára. Én magam akarok az egyedüli bírója lenni — az egyedüli, érte? — királyi kötelességemnek és szerepem követelményeinek!

BUCSÚSOK. — Balogh Rudolf fényképe.

— Oh, Hermann, — mondta a hercegnő fájdalmasan, összekulcsolva kezeit, a melyek keskenyek voltak, mint a királynők kezei az üvegfesmenyekben.

Visszatért a régi gyanuja s ezt gondolta:

— Ez a kis lány ugyan megfogta a szívét! Talán ki is mondta volna hangosan, ha nem veszik észre, hogy a szalonból a terrasz felé erős, kíváncsi zúgás keletkezik. Hirtelen egy katonatiszt közeledett Hermannhoz és átadott neki egy «nagyon fontos és nagyon sürgős» táviratot. Hermann visszatért a hercegek szalonjába, feszülten figyelő szemekből kísérve és felbontotta a táviratot.

A táncz félbeszakadt. Még a zenekar is elhallgatott. A főméltóságok és nagykövetelek köre Hermann köré csoportosult és a többi szalonokba nyíló ajtóknál bájos, aggodalmas női fejek tolongtak.

— Uraim, — mondta Hermann, — az angolországi forradalom kitört. Az új képviselőház kiküldötte Nagybritannia egyesült-államainak köztársaságát. Lord Sheffieldet választották protektorá.

A hír nem volt egészen váratlan. Az ázsiai vereségek, a belső gazdasági válság, az irlandi fölkelés és a bajok között György király ciznikus nemtörődőmsége levette a angol néppel hagyományos loyaltását s megmutatta neki a monarchikus fictio haszontalanságát. E közben György királyt meggyilkolta egy fanatikus irlandi. Legközelebbi rokona, a kis Edvárd herceg, bűnös életű és már nyilvánosan is megbélyegzett ifjú. A választások az alkotmány kérdése körül folytak. A kérdést nagyon összezavarták a sajtóbeli viták és még tegnap sem lehetett a képviselőház többségének érzelmeit előre látni.

«A forradalom! A köztársaság!» Alig volt egy ember is az ünnepelelyen, a kiben e szavak ne keltek volna borzalmat. A köztársaság, a forradalom, — ez annyi, mint utcai harc, lövöldözés, mészárlás, vértől piros kövezet, zavar, anarchia. Micsoda szörnyűség! Kijátszások emelkedtek az elegáns tömegben:

— A nyomorultak!... Szegény herceg!... Szegény ország!

Hermann szólt:

— Nyugodjanak meg, uraim. Egy csepp vér sem ontatott. A közvélemény szentesítette a képviselőház szavazatát. Edvárd hercegnek nem esett semmi baja. Udvariasan hajóra tettek és elküldték a szárazföldre. Még a civillistáját is meghagyták neki.

Általános álmélkodás, majd kettőzött düh. Így hát ez a forradalom még csak véres sem volt! Az erőszaknak ez a hiánya rosszabb volt mindennél. Hova lesz a világ, ha a forradalmak törvényessékké málnak! Mért nem kényesztették senkit, hogy megölje magát érte? Lágyúgággal, némelyek gyávaúsággal is vádolták. A katonatisztek ezt mormogták: «Majd meg-

KOHL MEDÁRD PÜSPÖK FÖLAVATJA AZ ÚJ BARAKKOKAT.

látjuk!» — és jövődől romlásról álmództak, a mely ezt a botrányos országot érné fogja, a hol a dolgok ily csöndesen folynak le.

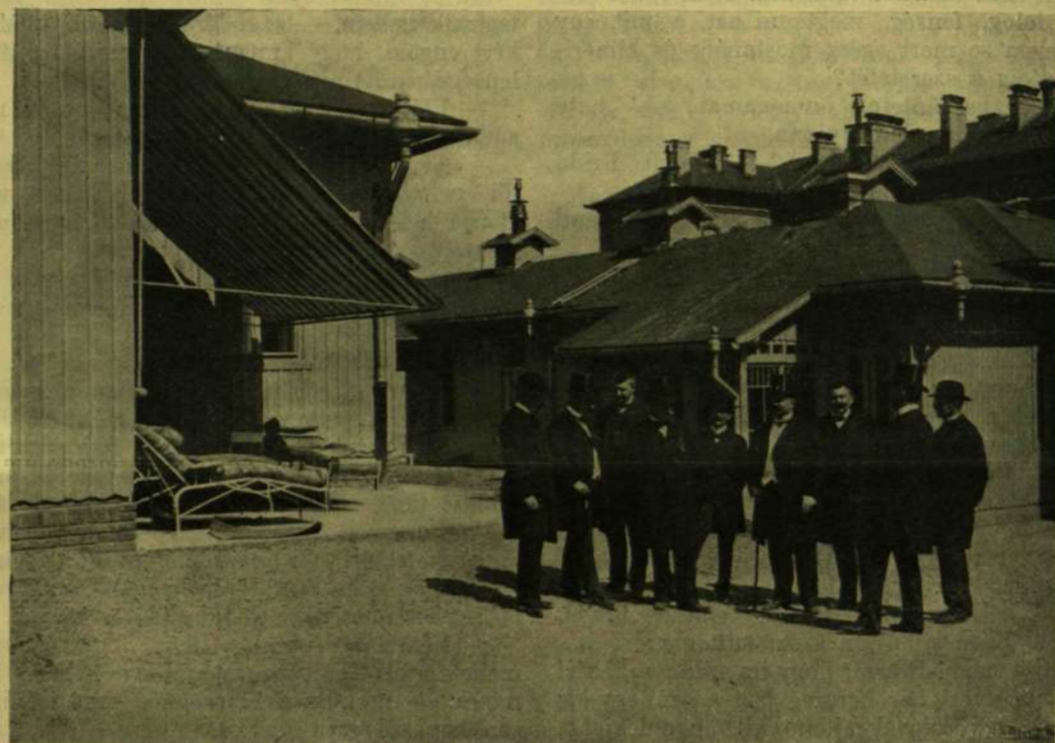
— Érdekes, ugy-e? — mondta Hermann félhangon, a francia köztársaság nagykövetéhez fordulva. — Angolország új fajtáját találta ki a forradalomnak: olyan fajtáját, a melyben a népek udvariasak és az uralkodók rezignáltak. A forradalom nem lesz egyéb, mint udvariassági vetélkedés a győzők és legyőzöttek között. Kalapfengetés helyettesíti a puskalövöldözést. Ez kitűnő előjel a jövőre.

Nevetni próbált, de kissé mégis ideges volt. A táncot nem bírták újra kezdeni. Az ünnepelely véget ért.

(Folytatása következik.)

A NEMZETI SZÍNHÁZ A NÉPSZÍNHÁZBAN.

Kisfaludy «Pártütői»-nek színrehozatalával megkezdődtek a Nemzeti Színház előadásai s egyúttal megkezdődött a színházi évad. Tavalyhoz képest a főváros színházi élete egészen új képet tár elénk. Úgy külső, mint belső változások történtek. A Népszínház megszűntével egy operett-színházzal kevesebb van Budapesten, mert bár a Népszínház egy-egy alkalommal irodalmi műsorra is látszott töre-

FEKVŐHELYEK A BARAKKOK ELŐTT; AZ ELŐTÉRBE A KÓRHÁZ ORVOSAI.

EGY BARAKK BELSEJE.

A SZENT JÁNOS KÓRHÁZ ÚJ TUDÓBETEG-BARAKKJAI.

kedni, valójában csak a könnyű fajta zenés művek hajléka volt. Így az új évadra csak egy operett-színház maradt, a Király-színház, — ha csak a Víg-színház nem ragadja meg az alkalmat, s nem műveli az operettet is. Komolyabb irodalmi művek előadására a Nemzeti Színházon kívül a Magyar Színház vállalkozik. Az operett-színházak számának apadását nyugodtan fogadhatjuk, ha nem lesz az a következménye, hogy irodalmi művek is kevesebb színpadon vagy ritkábban jutnak térhez. Reméljük, hogy a változások és eltolódások nem válnak a magyar drámaírók kárára. Színpadi íróknak eddig is nehéz küzdelmet kellett folytatniok, hogy a külföldi beözönlő termékekkel szemben helyet vívjanak ki maguknak, mert a külföldi művek számos okból kelendőbbek nálunk, mint a magyar munkák. Ez okok közt elég említenünk azt, hogy a külföldi termékek olcsóbbak, hogy kész rendezett példányokban jutnak hozzánk és így igazgatóinkra nem rónak munkát, továbbá előadásukat nagy reklám előzi meg, s a még sok tekintetben idegen szellemű főváros közönségére különös vonzóerőt gyakorolnak. De tán a változott viszonyok között is sikerül majd szerzőinknek, ha nem is nagyobb térhez jutniok, legalább eddigi helyzetüket fentartani.

A legnagyobb változás a Nemzeti Színházban történt, a mely nemcsak más házba költözött s új igazgatót nyert, hanem műsorát is némileg a helyéhez alkalmazta. Magyar újdonságok eleinte nem kerülnek benne előadásra. Ugyanis a színház új bírálati szabályzatot is nyert, melynek értelmében magyar szerző műve csak a bíráló bizottság véleménye alapján kerülhet előadásra. Igen sok már elfogadott darab tehát, — még olyan is, a melynek színrehozatalát záros határidőhöz kötött szerződés biztosította — ismét bírálat alá jut s míg az újabb rostálás meg nem történik, csak régebbi magyar művek s külföldi darabok kerülhetnek a Nemzeti Színház színpadára. Csak helyesíthetjük e szabályzatot, a mennyiben benyújtandó magyar művekre vonatkozik, — de szükségesnek tartanók, hogy a szabályzat a külföldi munkákra is kiterjesszessék, nehogy nemzetünk első színpadán az idegen szerzőknek kedvezőbb helyzetük legyen a saját íróknál.

A változott viszonyok okozták, hogy a Nemzeti Színház évadját a «Pártütők»-kel nyitották meg, a melynek előadása Blaha Lujza és Ujházy Ede együttes szereplése folytán kiválóan érdekesnek bizonyult. Kisfaludy műve inkább csak irodalomtörténeti jelentőségű, — egész cselekménye egy félreértésen alapul s könnyen átlátszó szövevényén keresztül mindenki előre látja a megoldást. De al-

A ROBBANÁS HATÁSA A SZOBÁKBAN.

kalmas volt megnyitó előadásul a Népszínház épületében, mert népies alakok — bíró, bíróné, kisbíró stb. — szerepelnek benne s így a Nemzeti Színház személyzetének módot nyújtott arra, hogy programjához híven új hajlékában a népies hangot szöveltesse meg. Népies szellem ugyan még nincs e műben, mert Kisfaludy, midőn e bohózatot írta, még az akkori német Posse hatása alatt állott s ennek mintájára inkább csak kicsúfolta a falu együgyű népét. Mindazonáltal e nevezetes művel egyengette az utat a későbbi népszínmű

felé, melynek újjábesztésére most a Nemzeti Színház igazgatója vállalkozik. Ez okból szerepel a színház első heti műsorában Rákosi Viktor «Elnémult harangok» című hatásos drámája is, a mely szintén tartalmaz népies elemet.

Tóth Imre, igazgató, egyébiránt a népies színmű és dráma felkarolásán kívül Ibsen-műsört is helyez kilátásba. Ibsen eddig nem tudott színpadainkon nagyobb sikert aratni. Több előadásra jutott drámája közül — noha kitűnő színészek játszották szerepeit — csak

a «Nóra» keltett hatást. Azok a modernek, a kik a skandináv és északnémet szimbolista, naturalista irodalomért rajonganak, ezért állandó támadásokban részesítették a Nemzeti Színházat.

Támadták a színházat, ha nem hozott színre ibseni drámát — s támadták akkor is, ha hozott. Az előbbi esetben a mulasztásért, az utóbbi esetben a bukásért érte vád a színházat. Mindebből annyi igaz, hogy közönségünket nem érdekelték sem a norvég kisvárosi élet képei, sem azok a multban lejátszódott

A LÉPCSŐHÁZ A ROBBANÁS UTÁN.

A LÉPCSŐHÁZ ALJA, A HOL A ROBBANÁS TÖRTÉNT.

EGY SZOBA, A MELYE BEDŐLT AZ ÉLÉSKAMRA FALA.

A KOSSUTH LAJOS-UTCAI BENZIN-ROBBANÁS.

A KOSSUTH LAJOS-UTOZA 13. SZÁMÚ HÁZ A BENZIN-ROBBANÁS UTÁN.

drámák, a melyeknek csak utóhangulatai kerültek színre. Közönségünk a drámatól nem színeket, hangulatokat, erkölcsi és társadalmi elmélkedéseket várt, hanem erős és hatásos s a mi fő, természetes színpadi cselekményt. Ibsen exotikus alakjai, feministái, népboldogítóit, tönkremenőit és betegei nem tudták közönségünket lekötöni. Erre a modernnek azt mondták, hogy közönségünk mily fejletlen és elmaradt. Lehet, hogy az állhatatos követelésnek, a mely Ibsen-kultuszot sürgetett, most már megszűnt a hatása s közönségünk ezután fogékonyabb lesz a norvég költő alkotásai iránt. Ha valahol, úgy a színpadon attól függ a siker, mennyire vált valamely irány divatossá. Talán az Ibsen-kultusz divatja is meghonosul immár nálunk; — annál inkább lehetséges ez, mert hiszen külföldön már szűnőben van; s mi ilyen dolgokban gyakran szoktunk elkélni.

Nagy örömmel emlékezünk meg a Nemzeti Színház klasszikus műsoráról, elsősorban a nagy görög mester, Aischylos «Orestesja»-jának tervezett előadásáról. Ez a világirodalom első rangú remeke, a mely még nálunk nem került színre, holott előkelő színpad e nélkül el sem képzelhető. Az új színpad nagyobb méretei is fölöttébb alkalmasok úgy ennek, mint általában a klasszikus műveknek méltó megjelenítésére. Tóth Imre valóban nagy érdemeket szerez magának, ha az évek óta ígért klasszikus műsört teszi uralkodóvá.

Palágyi Lajos.

KÜZDELEM A VILÁGBAJNOKSÁGÉRT.

Mostanában érdekes mérkőzés foglalja le a sakkközönség érdeklődését: Laskernek és Tarraschnak a világbajnoki címért folytatott küzdelme. Lasker tudvaleg az előbbi világmestertől, Steinitz Vilmostól 1894-ben szerezte meg a Champion of the World címet azzal, hogy a nagymestert egy hosszabb match folyamán legyőzte.

Mindeztől — Maróczy kivül — senki sem merne kétségbe vonni Lasker föltétlen elsőségét. A magyar mesternek Laskerrel való mérkőzése azonban nem jöhetett létre és most dr. Tarrasch, a kiváló német sakkmester volt az, a ki elegendő hivatottságot érzett magában arra, hogy Laskerrel a világbajnoki címet megmérkőzzék. A match már megkezdődött és a föltételek között az a legnevezetesebb, hogy abban az esetben, ha Tarrasch kerül ki győztesként, akkor ő illeti meg a sakközönség világbajnoksága, mindaddig, a míg más valaki ezt a címet tőle hasonló módon el nem vitatja. Hogyha azonban Lasker lesz a győztes, akkor továbbra is ő marad a világbajnok.

Az eddigi eredmények valószínűvé teszik, hogy ennek a mérkőzésnek, a melybe mindkét fél kétségtelenül a legkiválóbb képességeit vitte bele, Lasker lesz a győztese és ez a győzelem annál értékeesebb lesz, mert a világmester az utóbbi időben távol

tartotta magát a nyilvános szerepléstől, ez a mostani küzdelme tehát kitünő alkalom arra, hogy páratlanul és versenyen kívül álló képességeiről a legkiválóbb bizonyosságot szolgáltatssa. Mert hiszen tagadhatatlan, hogy dr. Tarrasch igen veszedelmes ellenfele a világmesternek. A nürnbergi doktor

LASKER.

ugyanis a legkiválóbb német mester és már évtizedek óta szerepel a nagy nemzetközi mesterversenyeken, a melyeken csaknem minden alkalommal a legszebb eredményeket tudta elérni. Játékerejének kiváltsága elismert és a legelsőrangú sakkmeisterek sorába tartozik; vele egyenrangú mestereknek még csak Maróczyt és Schleichtert lehet tartani. Külön-

DR. PARRASCH.

sen akkor, ha kellőképpen diszponálva van, a legveszedelmesebb ellenfél. Erre a matchre pedig már évek óta készülődött; Lasker játszmáit tanulmányozta, hogy teljesen beleélje magát ellenfele játékmodorába és hogy annak esetleges gyöngéit kiismerhesse és kellőképpen kihasználhassa.

A mérkőzés első részében azonban, mindennek ellenére, Lasker maradt a győztes. A világmester három ízben győzte le ellenfelét, a ki viszont csak

egyszer tudta a világmestert kapitulálásra kényszeríteni. A mérkőzés második részét e hét közepén kezdték meg Münchenben, a hová most az egész sakközönség világra irányul. Érdeklődéssel lesikvárják a jelentős páros küzdelem egyes fázisait és most a Lasker-Tarrasch-match az, a mely a sakközönség érdeklődésének középpontjában áll. A kétségtelenül igen érdekes sakksemény szereplőinek arezképét mai számunkban mutatjuk be.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A belgyógyászat tankönyve. A mai német orvostudományi irodalomban legnagyobb hírnévben álló tankönyvet, melyet a legkiválóbb német belgyógyászok közreműködésével Mering hallei tanár szerkesztette s a mely az eredetiben rövid idő alatt öt kiadást ért, magyar fordításban bocsátották közre dr. Kovács Richárd és dr. Laufer Lipót. Az orvosoknak és orvostanhallgatóknak egyaránt hasznos tan és kézikönyv az egyes szervosztályokhoz való bevezetésben kimerítően tárgyalja a vonatkozó vizsgálati módszereket és a részletes diagnosztikát, feltehető benne a régi és modern kutatás megállapított eredményei, a therapiail rész rendkívül bő, alapos és áttekinthető, a mi épen az orvosnövendékeknek tesz tanulmányiában jó szolgálatokat. Egyáltalán a mi a gyakorlati követelményekre sokkal nagyobb súlyt vet, mint az eddigi belgyógyászati tankönyvek. A magyar fordítást dr. Korányi Sándor egyetemi tanár nézte át és ő is látta el előszóval, a balneológiai vonatkozásokat a magyar fürdőkről szóló tudnivalókkal dr. Vámosy Zoltán bővítette ki.

Falusi iskolák olvasó- és tankönyve. Az egy- és kéttanfős falusi népiskolák számára nagyon derék könyv jelent most meg több vidéki tanító szerkesztése alatt. Két kötetben — az egyik a II. és III. a másik a IV.—VI. osztály számára — együtt adja mindazt, a mit a falusi iskolában a gyerekek tanulni kell s ezzel fölöllegessé tesz számukra minden más elemi iskolai könyvet. E mellett megvan az a tankönyveinkben, sajnos, szokatlan kiváltsága, hogy a gyermek értelmi képességeinek megfelelő modorban adja az anyagot, úgy, hogy a gyermek szinte játszva, szórakozva tanul meg mindent belőle.

Uj könyvek: A belgyógyászat tankönyve, kiadta dr. Mering I. Magyarra fordították dr. Kovács Richárd és dr. Laufer Lipót. Budapest, Franklin-Társulat. Ára a két kötetnek 30 korona.

Falusi iskolások olvasó- és tankönyve. Az első rész a II. és III. osztály számára, ára 80 fillér; a második rész a IV.—VI. osztály számára s ára 1.60 fillér. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság.

HALÁLOZÁSOK.

Elnyuntak a közelebbi napokban: FEHÉR ISTVÁN, földbírtokos, volt 48-as honvédháza, 82 éves korában Hajduböszörményben. — KISS ALBERT, debreczeni református lelkész, volt országgyűlési képviselő, 69 éves korában. — KOSZTKA ÁRPÁD, déliavasúti főfelügyelő, Kosztka Emil dr. katonai főorvos testvére 57 éves korában Budapesten. — SIPOSS KÁROLY dr., író, Budapesten. Az elhunytat a minap nagybetegben vitték be a lipótmerei örültek házába. Az elméjéből az utóan tört ki rajta. Siposs Károly dr. Floriche néven írt a főszerkesztés lapokba elbeszéléseket, a melyeket tövénél olvasott a közönség. — GOLDSTEIN SIMON dr., köz- és váltóüggyvéd, 78 éves korában Budapesten. Ő volt az első magyar zsidó, a kit több mint félszázaddal ezelőtt a király engedelmével ügyvédi gyakorlatra bocsátottak. Az elhunytban Béli Izor dr., a «Pesti Hírlap» munkatársa édesatyját gyászolja.

Öv. SZEMERÉAI SZÁSZ BÉLÁNÉ, szül. Mentovich Julia, néhai Szász Béla kolozsvári egyetemi tanárnak, az ismert jeles költőnek özvegye, 58 éves korában Alsó-Dabason. — FROMM MIKLÓS, szül. Stojanovits Fanny, Fromm Miklós királyi főmérnök özvegye, 57 éves korában Balaton-Árácson. Veszprémben helyezték örök nyugalomra.

Drága kincs a fog s értékéről akkor szerez tudomást az ember, ha elveszti. A szép fog, az illatos száj nem megvetendő előny. Jó, szép fogakkal, illatos szájjal bír mindenki, a ki rendszeresen használja a Brázy-féle Kalogén sósórsavas fogkrémet, a mely csodákat alkot ezen a téren. A Kalogén nélkülözhetetlen a mindennapi szájhigiéné és fogtisztításnál.

Hogy a lónak ereje mily rohamosan fogy megereztett tevékenységénél, az bizonyára minden ló tulajdonos előtt ismeretes. Az inak merevsége leggyakrabban a túleröltetés következménye. Kiváló képességre és munkára serkenti a lovakat a Kwiszda-féle cs. és kir. kizár. szab. Restitutionsfluid rendszeres használata. Ez kiválóan beválik fizemadókisáknál, inaszűlésnél, az inak merevségénél, lábgyengeségénél, bennságnál és agnatonknál, úgyszintén serkenti a lovat és képesíti kiváló munkabírára.

Szerkesztői üzenetek.

A hajnal. A színei széthullanak foszlányokká, nem adnak képet, pedig nem is valami friss és eredeti színek.

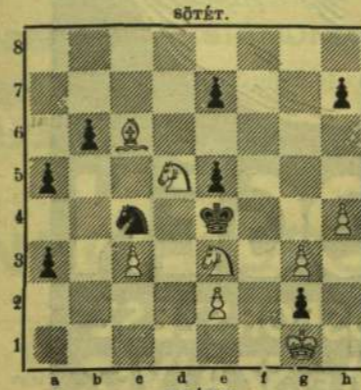
Az est szende homályában. A méh dala. Kezdetleges dolgok, egy kis önkritikával maga is beláthatná, hogy ilyenekkel nem lehet a világ elé lépni.

A sas vágya. Alkonyaton. Érdekes ember érdekes munkái, egyik-másik sora igazi költészet, de egyik vers sem elég kész arra, hogy közölhessük.

SAKKJÁTÉK.

A 2605. számú feladvány Heathote G.-től.

(Az «American Chess Bulletin» versenyén az I. díjat nyerte.)

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2680. sz. feladvány megfejtése Kintzig Róbertől.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Hd4-c2 ... Hc3x4 (a) 1. ... f3-f2 2. J3-d4 ... Ke5-e4 2. B4-a4 ... Hc3x4 3. Hb3-f2 ... matt. 3. d3-d4 ... matt.

A 2681. számú feladvány megfejtése Dr. Klir A.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Bc4-e6 ... Kf5x4 (a) 1. ... H4-e5 2. Bc6-e4 ... H4-d5 2. Bc6-f6 ... Hb7x6 3. Hb7-e4 ... matt. 3. Hg8-e7 ... matt.

Eljegyzési-Lakodalmi-Damast-Eolienne - Selyem és «Henneberg-selyem» 75 kr.-tól feljebb, bérmentve és vámentesen. Minia postafordulattal. Megrendelések bárhol. 11990 an Seidenfabrik, Henneberg in Zürich.

Advertisement for Salvator-forrás, a skin and lithion-containing product. It claims to be effective for various skin conditions and is available in bottles of 10 and 20 pieces.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Advertisement for Beretvás-pastillát, a medicine for headaches and migraines. It claims to be effective within 10 minutes and is available in boxes of 10 and 20 pieces.

Large advertisement for NESTLÉ-FÉLE GYERMEKLI SZT, a children's food product. It features the Nestlé logo and claims to be a healthy and delicious food for children.

A 2582. számú feladvány megfejtése Heathote G.-től.

1. Hf6-e3 ... Hd3-f2 (a) 1. ... Kf3x4 2. He3-e4 ... Hf2-d3 2. Hf4-g2 ... matt. 3. Ve3-d3 ... matt.

2583. sz. feladv. megf. Schuster Zsigmondtól, Budapesten.

1. Vb7-g7 ... Ke3-d4 (a,b) 1. ... Ke3-f4 2. Vg7-a7 ... matt. 2. Vg7-h6 ... matt.

1. ... e5-e4 2. Hf6-d5 ... matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör». — Ludányi Antal. — Vyschogrod Pál (Budapest). — Németh Páter (Csongor). — Kintzig Róbert (Fekert). — Málner Nándor (Szombathely). — Nyárák Ágnes (Szeged). — Hofbauer Antal (Lipótméri). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri Sakk-kör». — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — Szokóp Árpád (Körmöcbánya). — A «Zborói Társaság». — A «Kálcsai Katolikus-kör». — Veörös Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodajni). — A «Dunaföldvári Egyenlőségi kör» (Dunaföldvár). — Barosa Mihály (Biharosvári). — Csolnoki István (Hajduböszörmény). — A «Leiberczi Gazdasági Kaszinó» (Leibicz). Kappler Miklós (Fekert). — Werkmeister János (Arad).

KÉPTALÁNY

A 32-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Elrejtett kincsek kevés a haszna.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztésügyi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Advertisement for SARG-féle 60 KALODONT LEGJOBB FOG-CRÈME, a toothpaste product.

Szeretek egy pipa dohányt színi és a törzsasztal mellett is egyre szívom a szivarokat. Csak ne valék másnap oly nagyon elnyálkásodva! Örökig tart, míg magamat összeszedem; aztán az a sok fűlős sav a gvmromban! — No lát, ha Ön a dohányzást semmiképen nem akarja abbahagyni, tessék hozzászokni lelkévkörű és rezgel, ha felkel, Fay-féle valódi sodent ásvány-pastillákat legyen és Ön látni fogja, hogy minde hajok megszűnnek. Aruk dobozoként 1 K 25 f és kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben. De tessék minden útutazatot határozottan visszautasítani. Vezérképviselőség Ausztria-Magyarország részére: W. Th. Guntzert, Wien IV/1, Grosse Neugasse 27.

Advertisement for Neruda hair oil, featuring a woman's portrait and text describing the product's benefits for hair.

Advertisement for Swiss watches, featuring the text 'Vásároljon Svájci selymet!' and 'Schweizer & Co., Luzern U/23. (Svájcz.) Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállító.'

Advertisement for Vesszőparipa-liliomtejszappan, a soap product, featuring a woman's portrait and text describing its benefits.

Advertisement for A rohitschi «Tempel-forrás» (A Robitschi «Temple Spring»), a medicinal product, featuring a woman's portrait and text describing its benefits.

Large advertisement for Neruda hair oil, featuring a woman's portrait and text describing the product's benefits for hair.

Szépítő Kúrát

végezhet mindenki odahaza, ha egy dr. Jutassy-féle szépítő készletet beszeres.

Bőrszépítő készlet a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sűrűsödő, durva, hámló, fennülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító készlet fenyves, zsíros, pórusos, akák (mitesszerek), pattanások (summeris), oros, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, lagyási foltok és izadás ellen.

Bőrtisztító készlet. Elsárgult, leharant nap-sütött arcok fehérítésére, szepítő és májféltélen.

Hámlasztó készlet. Leucosafolok, tég-pórusok, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, limlőhely és sebbely ellen.

Haj-gyógyító készlet hajkorpa, hajhullás ell. s kópaszod. megakadályozására.

Ezen készletek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk s a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: dr. Jutassy József kozmetikus bőrgyógyász, egészségügytanár kezeselelik, kinek receptjei szerint a szerek készülnek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépség-hibája ellen, melynek megfelelő készletet beszeres. Jutassy dr. «Szépségápolás» c. könyve minden készlethez mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a **Kozmetikai Gyógyintézet** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógyszerárban. Főraktár: Török József gyógyszerár 12408 Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Kérje ingyen és bérmentve nagy képes magyar árjegyzékemet 3000 nél több ábrával órákról, arany- és ezüstárúkról.

Az első órágyár Brúx:

KONRAD JÁNOS es. és kir. udv. szállító Brúxban 1031. szám. (Csehország.) Valódi ezüst remontoir óra K 8.40. Valódi ezüstlánc K 2.00. Kockázat ki-zárva! Becserelés megengedve v. a pénz vissza.

Ingeny és bérmentesen! küldöm meg mindenkinek nagy és gazdagon illusztrált magy. árjegyzékemet 3000-nél több képpel mindennemű szolid, jó, olcsó zeneművekről, m. kir. és oszt. m. kir. udv. szállító Konrad János zeneműszállító-háza Brúx1448 (Csehország.)

Magy. levelezés. Tanulóhegedű vonó nélkül csak K 4.80, 3.50, 6.—, Hegedűvonó K —.80, 1.—, 1.40 és feljebb. Csaterák, harmonikák stb. rakta-ron. Tessék árjegyzékét kérni.

A Franklin-Társulat kiadásában megjelent és minden könyvtárban kapható:

Kertészeti kézikönyve.

Tűztes utasítás a konyha-kertészet, virágnevelés és gyümölcsöstenyésztés körében. A legújabb kútförzés után írta Galgóczy Károly. Átnézte dr. Farkas Mihály és Szivós Béla.

Ára keménykötésben 2 K.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM és SZÁJVIZ

12663

David Károly és Fia

doboz-, papíraru- és szabad. fémkapocgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 58.

Telefon sz.: 41-48. Sürgőnyezim: Cartonage. Gőzerőre berendezve.

A magyar kir. dohányjövődék szállítója.

Napi gyártás 150,000 doboz.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, Egyetem-utca 4.

Az összes fővárosi és vidéki elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi és magán iskolákban használatban levő

tankönyvek és segédkönyvek

a legújabb kiadásokban kaphatók

Magyarország legrégibb és legnagyobb tankönyvkereskedésében:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

Postai megrendelések a beérkezés napján elintéztetnek.

A kiadásunkban megjelent összes tankönyvekről jegyzékét kívánatra készpénzgel küldünk.

Szt.-Luká sfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely. Természetes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyviz-szodák. Olcsó és gondos panzió. Csusz, kőszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

ZEISS

— féle —

PALMOS-KAMARÁK

— könnyű fémből, gyúpontréselzárával —

és

ZEISS-féle tárgyüvegek

a legjáratosabb rétnagságokban.

— Tessék prospektust kérni P 157. —

12471

ZEISS-féle TÁBORI TÁVCSŐ

a képek fokozott plasztikájával.

— UJ MINTÁK. —

Beszerezhető valamennyi optikai üzletben, ugyszintén:

BERLIN
FRANKFURT A. M.
HAMBURG

CARL ZEISS

LONDON
ST. PETERSBURG
WIEN

GANZ ÉS TÁRSA

VASÓNTÓ ÉS GÉPGYÁR R.-T. BUDAPESTEN.

MOTOROK benzín-, szpiritus-, gáz-, szivó- és kohó-üzemre minden nagyságban 200 lóerőig. Üzemköltség 1/3-1/4-ig alább lévőnként és óránként. Emelődaruk kézi, gőz, petrolium vagy elektromos hajtásra. Kősziti hengerlőgépek. Gőzök. Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsik kő- és nagyvasútiak számára. Mindenféle vasúti kocsik személy- és teherszállításra. — Vasúti felszerelések. Kéregöntési berendezések (Griffin rendszer). Hengerlőgépek malmok számára kéregöntési hengerlőgépek. Mindenféle malomgépek. Egész malmok berendezése és felügyelése. Berkettsajtók szén- és fűrészpor és széklet brikettelésére. Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfokú biztosítással. Speciális gépek a papír- és cellulóz-gyártáshoz. Transzmissziók. Fűtőmotorok-készülékek. Gyári berendezések. Árjegyzékkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

Ganz-féle Villamosági R.-T. Budapest, II., Lövház-utca. Budapest-Budapesti déli utca, IV., Koronahercz-utca, 6. Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ilylámpek reklámcsatlókra. Elektromos üzemek berendezése uradalomban. Meglévő berendezések átállítására. Elektromos üzemek szivattyúk, teljesítményű berendezések, emelő-gepek, ventilátorok, mező vasutak, szén- és szél- és takarmányozó-berendezések. Elektromos kis- és nagyvasutak. Bányavasutak. — Árjegyzékkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk. 12098

A FRANKLIN-TÁRSULAT és LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

IV., Egyetem-utca 4. szám (Wodianer F. és Fiai) r.-t. VI., Andrassy-út 21. sz.

== kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kaphatók: ==

Az **EGÉSZSEG KÖNYVTÁRA**

SZERKESZTI: GERLÓCZY ZSIGMOND dr.

Az Országos Közegészségi Egyesület kiadványa.

Most jelent meg

Az **ANGOLKÓRSÁG**

Irta PREISICH KORNÉL dr.

egyetemi magántanár, közkórházi főorvos.

Ára kötve 1 korona.

Az **ANYASÁG HIGIÉNÉJE**

Irta thurzobányai ELISCHER GYULA dr.

Ára 1 kor. 50 fill.

A **gyermek lelki világából**

Irta BABARCI-SCHWARTZER OTTÓ dr.

Ára 1 kor. 50 fill.

A **mérgezésekről**

Irta VÁMOSSY ZOLTÁN dr.

Ára 2 korona.

A **TUBERKULÓZIS**

Irta SZEGEDY-MASZÁK ELEMÉR dr.

Ára 1 korona.

A **GYERMEKRŐL**

Irta BÓKAY JÁNOS dr.

Ára 1 kor. 50 fill.

A **gyermek táplálkozásáról**

Irta BEREND MIKLÓS dr.

Ára 1 kor. 50 fill.

A **fertőző betegségekről**

Irta GERLÓCZY ZSIGMOND dr.

Ára 1 kor. 50 fill.

A nyolc kötet egyszerre megrendelve **10 korona.**

Most jelent meg!

WILDE OSZKÁR

MESÉK, TÖRTÉNETEK ÉS KÖLTEMÉNYEK PRÓZÁBAN.

Fordította MIKES LAJOS

Ára díszes kiállításban 4 korona.

Ugyanilyen alakban jelentek meg WILDE OSZKÁR-ÍRÓ

DORIAN GRAY ARCKÉPE	A READINGI FEGYHÁZ BALLADÁJA
Fordította Schöpfung Aladár.	Fordította Radó Antal.
Ára 4 korona.	Ára 1 K 60 f.

Wilde Oszkár munkái a Magyar Könyvtárban Egy-egy szám ára 30 fillér.

De Profundis. (498-499. sz.) Három mese. (444. sz.) Ajorizmak és ötlelek. (502. sz.) Az eszményi férj. (495-496. sz.) Lady Windermere legyezője. (323. sz.) Salome. (479. sz.) Bunbury. (488-489. sz.) Flórenczi tragédia. (506. sz.)

Dr. Kapitány Kálmán utikönyvei:

AZ OSZTRÁK CSÁSZÁRSÁG. 11 térképpel és 6 városi tervrajzzal. Kötve 6 K BÉCS. Bécs város tervrajzával. 80 f.

KARLSBAD. Három térképpel. 80 f.

MERÁN ÉS ARCO. Két térképpel. 80

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő Radó Antal.

Egy-egy szám ára 30 fillér.	526 szám	Minden füzet külön is kapható.
-----------------------------	-----------------	--------------------------------

UJ:

509. Gustave Flaubert. Heródiás. Ford. Gábor Andor.

510. Conan Doyle. Scherlock Holmes kalandjai VII. sorozat. Fordította Komor Gyula.

511—512. Farkas Emőd. Gróf Bathány Lajos élete.

513. Anatole France. Elbeszélések. Fordította Molnár Ferencz.

514—515. Roberto Bracco. Fantomok. Dráma. Fordította Radó Antal.

516. Hedin Sven. Három év Tibetben. Ford. Halász Gyula.

517. Höfding Harald. Darwin élete és tana. Ford. Zoltán Vilmos.

518. Gustave Flaubert. Egy jó lélek. Fordította Gábor Andor.

519. Shakspeare. Julius Cesar. Fordította Vörösmarty Mihály.

520. Farkas Pál. Keleti uti képek.

521—522. Halász Zoltán. Mester-játszmák.

523. Conan Doyle. Scherlock Holmes kalandjai VIII. sorozat. Fordította F. Fayer Róza.

524—525. Schopenhauer Arthur. Paranczok és Maximák. Fordította dr. Szentler L.

526. Cicero beszéde Archias érdekében. Fordította Sidorovszky János.

A Nemzeti Színház nagysikerű műsordarabjai:

A hálás utókor.

Színjáték 3 felvonásban.

Irta LENGYEL MENYHÉRT.

Amatőr kiadás. Ára 2 korona 50 fillér.

Fátum.

Színmű 3 felvonásban.

Irta ZSIROS ISTVÁN.

Amatőr kiadás. Ára 2 korona 50 fillér.

MOLNÁR FERENCZ KÖNYVEI:

RABOK REGÉNY Ára 4 korona	MUZSIKA ELBESZÉLÉSEK Ára 4 korona
GYEREKEK RAJZOK Ára 30 fillér	AZ ÖRDÖG Vígjáték három felvonásban Hatodik kiadás Ára 2 kor. 50 fill.

Regény diákok számára:

A PÁL-UTCZAI FIÚK

Ára vászonkötésben 6 korona

Egy-egy szám ára 20 fillér. Minden füzet külön kapható.

OLCSÓ KÖNYVTÁR.

Szerkesztő Gyulai Pál.

UJ:

1430. A magyar szabadságharc német dalnoka. Szemelvények Hartmann Mórész költeményéből. Ford. Kozma Andor.

1431. Gyulai Pál. Emlékezés Deák Ferenczre.

1432—1433. Istvánfi Pál. Volter és Grizaldia. Bevezető és magyarázó jegyzetekkel kísért Vende Ernő.

1434—1436. Ihering Rudolf. Küzdelem a jogért. Fordította dr. Szilassy Ödön.

1437—1463. Mac Donagh Mihály. Az angol parlament szokásai, ferenceságyai és humora. Ford. Huszár Imre.

1464—1473. Fogazzaro A. A szent. Regény. Ford. Veltai J.

1474—1478. Ötven év előtt. Elbeszélés. Irta Jókay Lajos.

1479—1480. A kondor. Irta Stifter Adalbert. Németből fordította B. K.

1481—1485. Candide vagy az optimizmus. Irta Voltare. Fordította Langer Ignác.

1486—1488. Furio. Elbeszélés. Irta D'Amicis. Olaszból fordította Elek Arthur.

1489—1494. Sterne érzékeny utazásai. Ford. Kazinczy Ferencz. Bevezető és kiadta dr. Berki Miklós.

1495—1497. Balzac. Irta Taine H. Franciaából fordította dr. Halasy Aladár.

1498—1499. A szendomiri kolostor. Irta Grillparzer. Fordította Györi K.

1500—1502. Nyomor és büntettek. Irta dr. Balogh Jenő.

1503—1505. Utazás a Harzban. Irta Heine. Németből fordította Oláh Gábor.

1506—1508. A pozsonyi diéta. Vígjáték 3 felvonásban. Irta Berczik Árpád.

Fektor

édes keserűvíz az egyetlen hashajtó limonádé.

Kapható mindenütt. Üvegje 80 f.

ROLUMBUS vegyészeti gyár
részvénytársaság

Budapest, VIII., József-utca 16-18. sz.

Telefon 101-53.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a

„STELLA“-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 K. ZOLTAN BELA gyógyszerterábiában,

Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán. 13445

Karácsonyi jutalmak.

Minden t. ez. év, a ki a szeptember 1-től december 30-ig terjedő időközben egyszerre legalább 40 koronányi levélbeli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalomként egy 4343. sz. I-a Adler-Roskopf riadó-ébresztőt éjjeli világító mutatólappal kap 4 K 20 f. értékben három évi jótálló okmányt. A ki ilyen megrendelést egyszerre legalább 60 koronányi tesz, egy 4069. sz. svájci Roskopf-rendszert, Fastent-Anker-Remontoir órát kap, 5 K értékben három évi jótálló okmányt. Az a vevő, a ki a szeptember 1-től dec. 15-ig terjedő időközben egyszerre legalább 20 koronányi levélbeli megrendelést tesz, ugyanezen karácsonyfát kap 1 K 50 f. értékben. Ezenfelül kap még minden megrendelő egy 96 oldalas 1908-re szóló naplót ingyen mellécsomagolva. Azok, a kiknek megrendelésük a fenti időhatáron túl (november 30-ika, illetve december 15-ike után) érkeznek be, ezen ingyen-jutalmakat semmi szín alatt sem kaphatják meg. Ajánlatos tehát, nekem a karácsonyi megrendeléseket már a szeptember, október és november hónapokban beküldeni.

Első öngyár Brúxben **KONRAD JÁNOS**, cs. kir. udvari szállító **Brúx 1562. sz.** 200 oldalas fődíjnyelvem, mely 3000 képet tartalmaz, ki-vátratra mindenkinek ingyen és bérmentve lesz megküldve.

Fellünést keltenek TITANIA gyors-gőzmosógépek

Egy gyermek mossa vele

az előbbihez képest 1/3 idő alatt

a ruhát hófehérré.

Minden gépet próbára 55 koronától feljebb. : Képviselek kerestetnek. : Bizonyítványok, prospektusok ingyen. 12607 TITANIA-művek, Wels 179 O.-Oesterr.

Mit eddig a régi bűrhétségnek, a legkülönbözőbb súlyos idegkórok (neurasthenia, vitustancia), a sápkór, a női arzetot elégtelenítő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újban

a PARÁDI ARSEN vízben

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsensavas viznél (Honegnoo Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicséreti hatással, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Egy postaláda (7 palack) parádi arsen víz tartalmu gyógyszer Magyarországra összes postaköltséggel 6 korona 50 fillérről bérmentesen szállít a cs. és kir. udv. szállító **Főraktár: ÉDESKUTY L. ITÓ, BUDAPESTEN.** Kapható minden gyógyszerterábiában és megbízható fűszerkereskedésben.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
Kysienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszert gyengélkedők, vérszegények és lábadorok számára. Zivárgógerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.
Kihűnő sz. 5000-nél több orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerterábiában filléres üvegben 4 K 2.00, egész literes üvegben 4 K 4.50.

Grammofontulajdonosok
Lemezkeket legelőkelőbbben változtathatják a Grammofonhangszerek közp. kereskedési telepein Budapest, VII., Dohány-utca 30. Prospektus és lemez-jegyzék ingyen. 10,000 új zene és ének-felvétel. Magyar, tót, cseh, német, szerb, lenzevi, stb.
Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók. Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

Technikum Mitweida
Igaugató: A. Holst, tanár. 12073 (Szász királyság.)
Magasabb technikai tanítást elektromos és gépész-mérnökök, technikusok és művészek képzésére. Gázgázon fel-szerelt elektrotechn. és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanuló-műhelyek. 3010 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Rozsnyay vasas china bora.
Igen hatásos vérszegénység, sápkór, neurasthenia eseteiben. Egy 1/3 literes üveg ára 3.50 kor.
A Rozsnyay-féle vasas china bor
egyike a legelterjedtebb és leg-hatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felül-mulja. Vérszegényeknek különö-sen ajánlható 12475
Kapható: minden gyógyszerterábiában.
Továbbá a készítőnél: **Rozsnyay Mátyas** gyógyszer-árában Aradon, Szabadság-tér.

SZÜRETTRE
tüzijáték, lampion
és zászlókat
ajánl
Emmerling Adolf
Budapest, gróf Károlyi-utca 26. sz.
Arjegyzék bérmentve.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás
ezimű ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa. ▲▲▲▲▲

Párisi világhájlítás «Grand Prix» 1900.
Kwizda-féle Restitutions-fluid
mesővíz lovak számára.
Szővődjegy, ezimke és csomagolás védve.
Egy üveg ára 2 K 80 f.
40 év óta az udvari- és verseny-istállókban van használatban nagyobb strapáknál elő- és utero-sítónál, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesítő lovakat
Kwizda-féle Restitutions-fluid
csak a mellékelt védjeggyel való. Képes ar-jegyzéket ingyen és bérmentve.
Főraktár: Török József gyógy-szerész, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Akar-e szép lenni?
Akkor ne használjon mást, mint a legjobb-
nak általában elismert
Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot,
a melytől rózsás, üde, selymesz arzobort nyer, eltünteti a ráncokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.
Nyáralásnál nem nélkülözhetjük, mert a legkeményebb talaj-víz is megpuhítja. Kiváló háiszert torok-, szemgyul-ladás, iziadás és szájbúza ellen. A fogak fehéritése és épen tartása tekintetben bámulatos hatással bír. Mint univerzális háiszert gyermekápolásnál és háztartás-ban a legjobb lelkismerettel ajánlható.
Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
Rogátsy-féle borax-öröm 1 K, borax-szappan 80 f., borax-pouder 1 K 20 f., borax-fogkrém 50 fillér.

ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája,
Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 10. szám.

BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND ÖSSZES MŰVEL
Közrebocsátja GYULAI PÁL

Most jelent meg a XII. kötet:
Forradalom után
*
Még egy szó a forradalom után
Ara füzve — — 5 kor. 40 fillér,
vászonkötésben 7 « 80 «

Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Vértes-féle Sósbor-szesz
Minden házban szükséges.

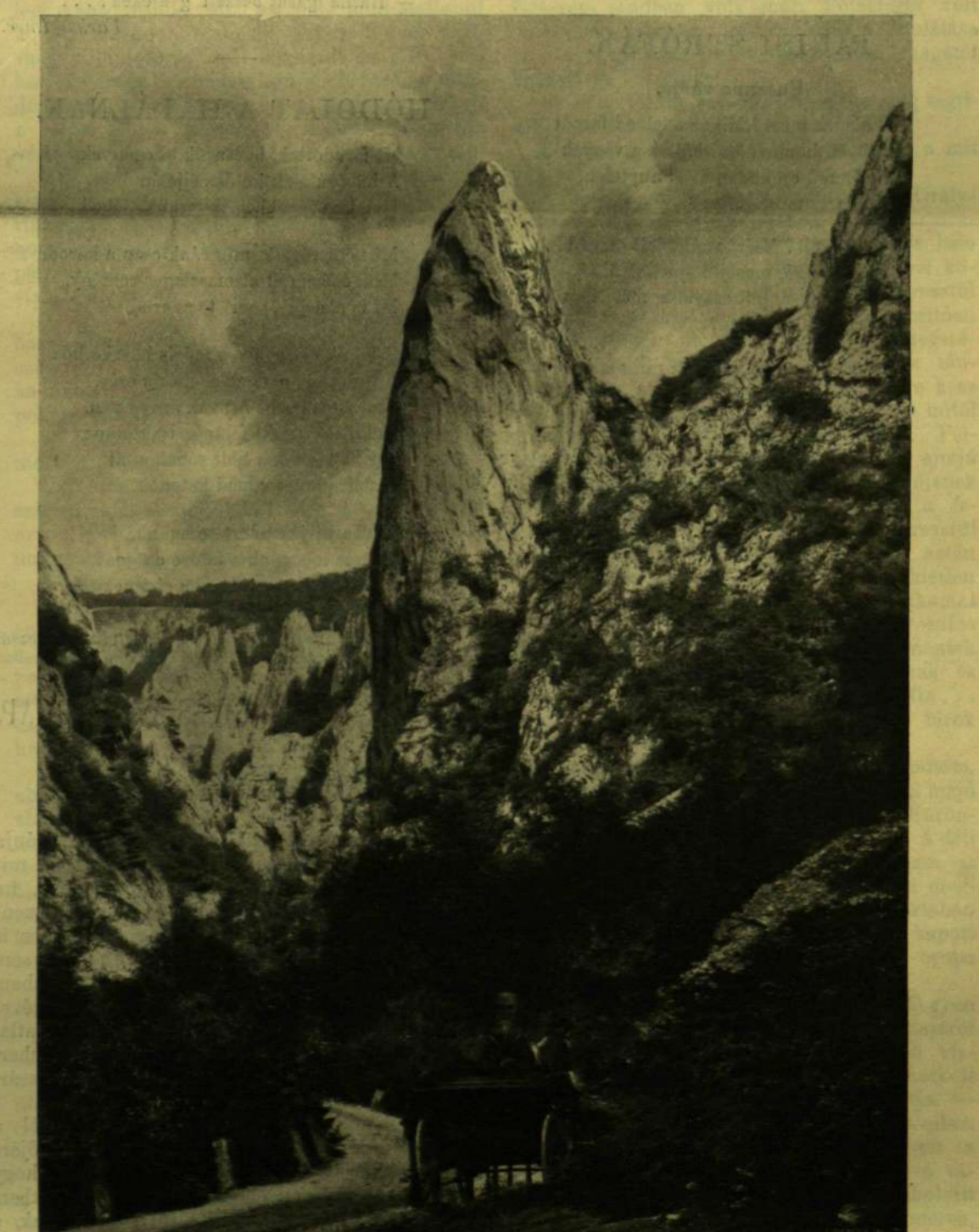

VASÁRNAPI UJSÁG
37. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, SEPTEMBER 13.
Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
Előfizetési feltételek: Egész évre ——— 18 korona. A «Világkronika»-val Félévre ——— 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel Negyedévre ——— 4 korona. több.
Külföldi előfizetéseket a postailag meg-határozott viteldij is esatolandó.

A SZÁDELŐI VÖLGY.

AKASSA-ROZSNYÓI országút mentén Abauj-Tornamegyében Udvarnok községtől északra van a vadregényes szádelői völgy, melynek elején fekszik a hasonló nevű kis Szádelői falu. A mint ezt elhagyjuk, két körül-belül ezer méter magasságú, egyforma, egymással szembenező sziklafokot látunk, a mely mintha kapuja volna a szádelői völgynek. A völgy alig két órányira fekszik a világhírű aggteleki barlangtól.
Ha végigmegyünk az egy órajárásnyi völgyön, melyet pár év óta járható kocsit tesz a gyaloglásra is alkalmassá, egymást érik a hol merészebb, hol szelidebb, de mindig elragadó tájak. A lefolyt évszázadok történetének néma tanúi e sziklák, ide menekült a gyászos mohi-pusztai csata után IV. Béla király, a ki azután úgy megszerette e vidéket, hogy éveken át sokat tartózkodott a szádelői völgytől nem messze eső, most már romban levő tornai várban.

fogyasztják el. Gyakori vendégei ennek a pompás sziklavilágnak a prédalés és áldozatok elfogyasztásához menedékhelyet kereso ragadozó madarak. Gyakorlottabb vadászok e vidéken nem egyszer lőttek saskeselyűt, sőt királysást is.
Körülbelül tíz éve már, hogy kiépült a Kassa—tornai vasút, mely a völgytől félóra já-

A SZÁDELŐI VÖLGYBŐL. — A CZUKORSÜVEG. Balogh Rudolf felvétele.